

novinky z radnice

foto: E. Ursinyová

február 2009

■ číslo 1

■ ročník XX

■ mesto Trnava

Ako hlúposť s márnivosťou utekali do hojnosti...

Celé generácie rodičov uvádzali svoje deti prostredníctvom rozprávok do spoločne žitého sveta. Nešlo o vyplnenie času či strašenie, ale o proces výchovy, ktorý vstúpil do detskej duše cit na rozlišovanie dobra a zla. Spolu s duchovnou tradíciou vytváralo rozprávanie odkazujúce k nadčasovým dimenziám aj vedomie sveta a kontinuity života v ňom.

Aj preto nesedí prirovnanie rozprávok k reči politikov, ktoré som postrehol v jednom z rozhovorov začiatkom roka. Reč politikov už dlhšie nezohľadňuje v prvom rade spoločne zdieľaný svet, či precízne rozdelenie dobra od zla, ale je upriamená na preferencie.

Čo je však ešte horšie, spoločne zdieľaný svet sme stratili aj v bežnom živote. Sledujeme vlastné priority s vytýčeným cieľom v podobe úspechu. Novými technikami a metódami chceme čo najskôr zbohatnúť.

V tomto snažení sa nám javí tradícia i rozprávky ako rozprávanie z iného sveta. Iba hlúpy Jano by šiel obhajovať pravdu a spravodlivosť, na ktorú sme už rezignovali. Kto by už chcel deliť tri zarobené groše ako v rozprávke, kde sa jeden vrátil, druhý spotreboval a tretí nechal na zajtrajšok. Chceme žiť dnes a najlepšie na úver. Nech splácajú iní. Keďže nás už nespája žitá tradícia, ani spoločný svet, ťažko sa dovolávať i svedomia.

To máme u nás doma všetci čisté. Lepšie povedané, sú od nás aj horší. Hlavne tí, ktorí nie sú s nami, alebo sú za „hranicami“, odkiaľ všetko riadia a diktujú nám, čo máme robiť. A tak sa vynára iné, predmýtické, démonické rozprávanie. Nie sú to rozprávky pre malé deti. Sú to príbehy obsahujúce spodné živočíšne vody vidiace iba samých seba s hľadaním nepriateľov, vinníkov. Toto rozprávanie však nemá na rozdiel od rozprávok dobrý koniec. V histórii po takýchto rozprávaniach ostávajú tisícky mŕtvych a zbedačených. Paradoxne sme v mene rozumu opustili rozprávky i tradíciu a vytratil sa i rozum. Chceme veriť, že tento svet s miliónmi hladujúcich nie je i náš problém, že ekonomická kríza sa nás netýka a nie je o našom videní sveta, že strata dôvery a viery v spravodlivosť je vinou iba politikov. Deti cítia rozpor i našu podlomenú vieru. V neukotvenom chladnom svete kalkulácie riešia citovú vyprahnutosť po svojom. Je čas všimnúť si to. Pokúsiť sa prerozprávať to, čo nosíme v sebe, naše viery i sklamania, pády bez nadbytočných príkras, bez zamlčania vlastných chýb. Každý nový deň je možnosťou vrátiť sa k rozprávaniu, ktoré prekračuje seba, k rozprávaniu, ktoré spája nie pre krátkodobé vlastné ciele, ale pre spoločne žitý svet.

V ňom zdieľame život s miliardou iných ľudí.

Trnava bude mať nový priemyselný park

Grant vo výške 9 584 145 eur pre Trnavu na výstavbu Mestského priemyselného a technologického parku v areáli bývalých Technických služieb na Priemyselnej ulici schválili výberová komisia ministerstva hospodárstva a Slovenská agentúra pre rozvoj investícií a obchodu (SARIO).

Projekt bude realizovaný v rámci Programu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta Trnava a Regionálnej inovačnej stratégie Trnavského kraja za účelom vytvorenia a posilnenia rozvojového potenciálu a konkurencieschopnosti podnikateľského prostredia. Snahou projektu je reagovať na súčasný stav trhu práce v regióne, štruktúru ľudskej pracovnej sily, vývoj hospodárstva a priemyslu v najbližších rokoch, a tým zabezpečiť budúci ekonomický rast celého regiónu.

Samotná výstavba bude spočívať vo vybudovaní moderných inžinierskych sietí a nových administratívnych, výrobných a skladových priestorov pre firmy pôsobiace v oblasti priemyselnej výroby, logistiky a sofistikovanej výroby, vrátane plôch na parkovanie.

O prenájom priestorov v Mestskom priemyselnom a technologickom parku Trnava s predstihom prejavilo záujem viacero firiem, so šiestimi mesto už podpísalo zmluvu o budúcej nájmovej zmluve. Tieto firmy spolu vytvoria približne dvesto nových pracovných miest počnúc robotníckymi profesiami až po špecialistov a programátorov v oblasti informačných technológií. Celkovo sa počíta s vytvorením tristo päťdesiatich pracovných miest v rôznych pozíciách a zameraniach priemyslu.

Podľa slov hovorkyne SARIO Jany Murínovej nenávratný finančný príspevok zo štrukturálnych fondov EÚ na rekonštrukciu priemyselných zón v celkovej výške viac ako 37 miliónov eur (1 115 miliardy korún) dostali okrem Trnavy mestá Tornaľa, Gelnica, Bardejov a Stropkov.

-redakcia-

Samospráva chce zefektívniť dodávanie tepla

Správa mestského majetku Trnava, s. r. o., je od začiatku tohto kalendárneho roka súčasťou novej nástupníckej spoločnosti TT-Komfort, ktorá vznikla jej zlúčením so spoločnosťou TT Energie, s. r. o. Tento krok schválilo Mestské zastupiteľstvo mesta Trnava 16. decembra 2008 na svojom 13. riadnom zasadnutí.

Spoločnosť TT Energie, ktorej spoločníkmi boli Mesto Trnava a rakúska spoločnosť Energiecomfort Energie – und Gebäudemanagement GmbH, bola založená 18. októbra 2005. Obchodný podiel bývalej Správy mestského majetku Trnava v novej spoločnosti TT-Komfort tvorí nepoňateľný vklad Mesta Trnava v podobe sústavy zariadení na výrobu a rozvod tepla v celkovej hodnote takmer 3 milióny eur (89 797 000 korún).

Zohľadňujúc pozitívne skúsenosti iných slovenských miest s podobným riešením chce trnavská mestská samospráva týmto krokom dlhodobo stabilizovať vlastníctvo tepelných rozvodov na území Trnavy a zefektívniť nielen dodávanie tepla spotrebiteľom, ale aj samotný výkon správy mestského majetku.

-redakcia-

V skratke

■ Súťaž o granty mesta na tento rok je vyhlásená

Mesto Trnava vyčlenilo vo svojom rozpočte na tento rok 214 101 eur (6 450 006 korún) na podporu realizácie projektov občianskych združení, neziskových organizácií a jednotlivcov v oblastiach kultúry, športu, vzdelávania, práce s mládežou a jej aktivít, zdravotníctva, protidrogovej prevencie, zdravého životného štýlu a životného prostredia. Finančné prostriedky budú rozdelené prostredníctvom známej každoročnej súťaže o granty mesta. Okrem kvality a predpokladaného prínosu projektov pre rozvoj spomínaných oblastí bude pri ich posudzovaní zohľadnená aj doterajšia činnosť žiadateľov, možnosti financovania projektov z iných zdrojov a možnosti spolupráce s mestom pri rozvíjaní tradičných podujatí. Uzávierka je 15. marca, bližšie informácie o podmienkach súťaže sú k dispozícii na webovej stránke mesta www.trnava.sk v sekcii Samospráva, položke Granty a dary a na 31. stránke tohto vydania.

■ Na Spartakovskej bude nová materská škôlka

Novú materskú školu so štyrmi triedami pre osemdesiatpäť detí zriaďuje Mesto Trnava na Spartakovskej ulici. Škôlka začne svoju činnosť 1. januára 2010, zápis detí na predprimárne vzdelávanie pre nasledujúci školský rok sa uskutoční od 1. do 15. marca 2009 na Mestskom úrade v Trnave na Trhovej ulici 3. Pri zápise detí, ktoré spĺňajú podmienky prijatia do predškolského zariadenia v Trnave, budú uprednostňované tie deti, ktoré dovršili piaty rok veku a deti s odloženým začiatkom plnenia povinnej školskej dochádzky.

■ Možnosti rozšírenia služieb seniorom prostredníctvom telekomunikačných technológií

Verejná prednáška na tému Služba tiesňového volania pre seniorov (SOS senior) a jej možnosti využitia pre občanov mesta Trnava sa uskutoční 18. februára o 15. hodine v zasadacej miestnosti mestského zastupiteľstva na radnici. Prenášať bude vedúci sociálneho odboru Mestského úradu v Trnave Mgr. Peter Klenovský, technické aspekty služby objasní Ing. Tomáš Štefunko z TT – IT, s. r. o. v Trnave.

Možnosťou rozšírenia služieb seniorom prostredníctvom telekomunikačných technológií sa mesto začalo zaoberať už v minulom roku v rámci Plánu hospodárskeho a sociálneho rozvoja mesta a ústretovej sociálnej politiky voči občanom. Výhody tiesňového volania spočívajú najmä v maximálne jednoduchom ovládaní – v prípade náhleho zhoršenia zdravotného stavu je možné okamžite privolať záchrannú službu stlačením tlačidla na náramku, ktorý nosia seniori na ruke. Nemenej dôležitý je pre samostatne žijúcich seniorov pocit istoty, že v prípade núdze neostanú bez životne dôležitej rýchlej zdravotníckej pomoci.

■ Začína sa štrnásty ročník Kurzu zdravej výživy

Mesto Trnava v spolupráci s občianskym združením Život a zdravie štartuje 25. februára štrnásty ročník obľúbeného bezplatného Kurzu zdravej výživy. Jednotlivé stretnutia sa opäť budú uskutočňovať od februára do apríla v spoločenskej sále Združenej priemyselnej školy na Komenského ulici každú stredu o 17.30 h. Prednášky v rámci kurzu

budú zamerané na potravu pre zdravé srdce, nervovú sústavu, krv a kožu a na sedem návykov pre zdravie. Na desiatich stretnutiach kurzu sa návštevníci naučia tieto jedlá pripravovať a budú mať k dispozícii aj receptár.

■ Odovzdanie výťažku z predaja vareného vína

Takmer dvadsaťtisíc korún predstavuje tohtoročný výťažok z tradičného predaja vareného vína v stánku mestskej samosprávy na vianočných trhoch.

Cieľom tohto dobročinného podujatia je spríjemniť vianočné sviatky tým, ktorí ich nemôžu prežívať v kruhu svojej rodiny. Primátor mesta Trnava Štefan Bošňák odovzdal sumu v pondelok 22. decembra po prijatí Betlehemskeho svetla na Trojičnom námestí deťom zo Spojeného detského domova na uliciach Botanická a Kornela Mahra, obyvateľom Zariadenia opatrovateľskej služby pre zdravotne a sociálne núdznych na Coburgovej ulici a Azylového domu Tamara.

■ Tridsiaty deviaty ročník súťaže Trnavský objektív

Neprofesionálni fotografi z okresov Trnava, Piešťany a Hlohovec budú už po tridsiaty deviaty raz konfrontovať navzájom svoju tvorbu prostredníctvom súťažnej výstavy Trnavský objektív. Uzávierka súťaže je 12. februára, výstava súťažných prác bude otvorená od 16. marca do 18. mája v Západoslovenskom múzeu.

Súťažná výstava Trnavský objektív v predchádzajúcich ročníkoch zakaždým potvrdila, že v okresoch Trnava, Hlohovec a Piešťany pôsobia nielen známi a kvalitní fotografi, ale úspešne sa presadzujú aj príslušníci mladej generácie. Pre autorov ocenených prác je Trnavský

objektív odrazovým mostíkom do krajského súťaže, kde takmer zakaždým vzbudia pozornosť a získajú uznanie poroty. Tak sa už takmer štyri desaťročia darí naplňovať cieľ súťaže objavovať talenty, podnecovať novú fotografickú tvorbu a poskytovať priestor na jej prezentáciu.

Trnavský objektív organizuje Trnavské osvetové stredisko v spolupráci s Mestom Trnava a Západoslovenským múzeom. Propozície súťaže a prihláška sú k dispozícii na www.trnava.sk alebo v Trnavskom osvetovom stredisku na Bratislavskej ulici.

■ Nevyhnutný výrub chorých stromov, ale aj náhradná výsadba

Zlý zdravotný stav deviatich stromov v Parku Antona Bernoláka a riziko ohrozenia chodcov padajúcimi konármi vo veternom počasí bolo dôvodom na rozhodnutie o ich vyrúbaní, ktoré sa má uskutočniť ešte v zimných mesiacoch. Na stromoch sú viditeľné prejavy hniloby, koruny majú polámané vetrom a zásahmi blesku.

Súčasne s týmito prácami v parku budú ošetrené ostatné stromy, odstránia sa zlomené, suché a chorobami napadnuté konáre. Do konca roka 2010 bude zrealizovaná náhradná výsadba pätnástich odrastených stromov – javorov, brestov, hrabov, jaseňov, prípadne líp.

Výruby niektorých stromov sa majú z podobných dôvodov uskutočňovať aj v obvodoch zelene Linčianska, Vozovka a Prednádražie.

Výrub vyššieho počtu drevín v zelenom páske za sídliskom Hlboká je nevyhnutný z dôvodu prehustenia, ktoré neumožňuje optimálny rast a vývoj stromov. Pôvodná výsadba bola realizovaná v roku 1996 s cieľom dosiahnuť čím skôr zapojený charakter porastu. V súčasnosti už hus-

tota 1m x 1m spôsobuje deformáciu kvalitných stromov. Ide preto o nevyhnutný pestovateľský zásah, bez ktorého by došlo k znehodnoteniu celej výsadby.

Neprehliadnite!

Výzva pre organizátorov športových podujatí

Mesto Trnava v zastúpení primátora mesta upozorňuje organizátorov verejných telovýchovných, športových a turistických

podujatí na platnosť a účinnosť zákona č. 479/2008 Z. z. O organizovaní športových podujatí a na povinnosti organizátorov a usporiadateľov vyplývajúce z tohto zákona. Mesto Trnava bude ako dozorný orgán dôsledne dozerateľ, či sa podujatia konajú v súlade s ustanoveniami spomínaného zákona. Za ich nespĺnenie môže ako správny orgán vo veciach deliktov a priestupkov uložiť organizátorovi podujatia pokutu až do výšky 3 319,39 eur (100 000 Sk).

Trnava na veľtrhoch v Brne a Bratislave

Mesto Trnava sa v januári opäť predstavilo na dvoch významných medzinárodných veľtrhoch cestovného ruchu Regiontour v Brne a ITF SlovakiaTour v Bratislave.

V Českej republike sa prezentovala Trnava v rámci spoločného stánku Trnavského samosprávneho kraja. Trend spoločných regionálnych stánkov je v zahraničí osvedčený. Okrem prehľovania spolupráce samospráv ponúka turistom spojenie viacerých ponúk počas jednej návštevy, čím zároveň vytvára priestor pre dlhšie zotrvanie turistov na Slovensku.

Samostatný výstavný priestor malo mesto už tradične v Bratislave. Základným motívom bola architektúra meštianskych domov na Hlavnej ulici s dominantou – mestskou vežou. Pôsobivá veľkopošná vizuálna pozvánka bola citlivo doplnená Bazilikou sv. Mikuláša, čím mesto aktuálne reagovalo na povýšenie jednej z najvzácnejších sakrálnych stavieb v Trnave na Baziliku minor pápežom Benediktom XVI. v novembri 2008.

Práve sakrálné budovy spolu s mestskou vežou patria k objektom, ktoré sa tešia najväčšiemu záujmu turistov. Aj preto mesto Trnava, tak ako v minulých rokoch, predpokovalo a dohodlo sprístupnenie časti sakrálnych objektov i počas tohtoročnej turistickej sezóny. Záujemcovia si na veľtrhu mohli zároveň osobne dohodnúť ďalšie možnosti sprievodcovskej služby a prostredníctvom tlačených propagačných materiálov získali prehľad o spoločenských, kultúrnych a športových podujatiach v tomto roku. Medzi pozvánkami nechýbali ani základné informácie o stravovacích, ubytovacích zariadeniach a ďalších inštitúciách pôsobiacich v Trnave.

Na veľtrhu v Bratislave sa zúčastnili aj predstavitelia trnavskej regionálnej a miestnej samosprávy Tibor Mikuš a Štefan Bošňák, ktorí boli prítomní nielen na slávnostnej časti otvorenia veľtrhu, ale absolvovali počas dňa viacero pracovných i spoločenských rokovaní s partnerskými mestami a podnikateľskými subjektmi predovšetkým o ďalších možnostiach rozšírenia ponuky a spolupráce. Účasť viacerých predsedov vyšších územných celkov, primátorov, ale i predstaviteľov zahraničných veľvyslanectiev a vlády potvrdzuje, že veľtrhy cestovného ruchu sú popri propagácii aj možnosťou hľadania ďalšieho rozvoja regiónov a miest.

Pokračuje rekonštrukcia priestorov pre hospic

Viac ako 2 423 eur (73 tisíc korún) bol výťažok z dvoch benefičných akcií na podporu výstavby trnavského hospicu Svetlo, ktoré sa uskutočnili v predvianočnom období.

Prvou z nich bol predaj horúcich nápojov počas vianočných trhov, kde dobrovoľníci ponúkali ako pozornosť aj drobné pečivo alebo sladkosť pre dieťa. Popri tom bol priestor aj na informovanie o zámere otvoriť v Trnave hospic a súčasnej situácii rekonštrukcie priestorov. Čistý výťažok z tejto akcie bol viac ako 50 000 Sk.

Druhou akciou bol benefičný Vianočný koncert z cyklu Hudba v Mariane, finančný príspevok z dobrovoľného vstupného dosiahol 23 090 Sk a 5 eur. „Všetkým, ktorí nám pri týchto podujatiach akýmkoľvek spôsobom pomohli – Mestu Trnava, občianskemu združeniu Musica Tyrnaviensis, Trnavskej arcidiecéze, darcom drobného pečiva a cukrovíniok, dobrovoľným spolupracovníkom a v neposlednom rade všetkým, ktorí prispeli finančne, úprimne v mene hospicu Svetlo ďakujeme,“ povedala predsedníčka správnej rady Mária Zamkovská, ktorá informovala Novinky z radnice aj o pokračujúcej rekonštrukcii priestorov pre hospic v kláštore Rehole menších bratov františkánov (OFM) na Františkánskej ulici v Trnave.

Práce sa podľa jej slov realizujú po etapách v súlade s finančnými možnosťami. V roku 2008 sa uskutočnili hrubé stavebné úpravy na poschodí vrátane polozenia potrubia pre kanalizáciu a vodu. Bola urobená aj hrubá rekonštrukcia elektroinštalácie a nové ústredné kúrenie. V roku 2009 sa bude v rekonštrukčných prácach pokračovať v nadväznosti na práce urobené v minulom roku. Pokračovať bude aj služba požičiavania zdravotníckych a hygienických pomôcok, ktorá sa stretáva s mimoriadnym záujmom a vďačnosťou zo strany klientov. Viac o hospici Svetlo aj na www.hospicsvetlo.sk -redakcia-

Informovali o možnostiach pre postihnutých

Od začiatku roka sa v niektorých odvetviach zmenila legislatíva. Mnohé zákony sa opäť prispôbovali tým v Európskej únii. Prednášku o zmenách legislatívy pre sociálne znevýhodnených a ťažko postihnutých pripravila v januári v budove bývalého Tatraskla Liga proti reumatizmu na Slovensku v spolupráci s mestom Trnava.

O hlavných zmenách hovorila Alena Musilová z Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny v Trnave: „Týkajú sa zákona 447 o peňažných príspevkoch na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia obyvateľov. Sú tam nové príspevky, ktoré v pôvodnom zákone z roku 1998 neboli. Napríklad, príspevok na zdvíhacie zariadenie, ktoré sa vtedy posudzovalo ako úprava bytu, či peňažný príspevok na úpravu motorového vozidla, ktorý bol inak koncipovaný a ešte niektoré ďalšie veci, kde sú iné podmienky priznania. Zásadnou zmenou je napríklad opätovné zavedenie valorizačného mechanizmu opakovaných peňažných príspevkov na kompenzáciu. V minulosti boli stanovené výšky pri zvýšených výdavkoch na hygienu či stravu, teraz je tento mechanizmus vypočítavaný na percentá zo sumy životného minima. Výška sa bude meniť v závislosti od výšky životného minima. Menia sa napríklad aj parkovacie preukazy. Predtým ich vystavovali obvodné úrady, teraz táto kompetencia prislúcha Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Preukazy musia spĺňať kritériá, ktoré odporučila Európska rada ešte v roku 1998.“

Mesto Trnava a okolité obce majú spolu 6 455 obyvateľov s ťažkým zdravotným postihnutím pobierajúcich príspevky. V súvislosti s úpravou legislatívy očakáva úrad práce zvýšenú agendu. -maju-

Stretnutie s profesorom madridskej univerzity

Mnohé stretnutia v Trnave sú o to zaujímavejšie, o čo menej sa o nich hovorí. Vďaka pracovným kontaktom Trnavčana, vedca a pedagóga z Teologickej fakulty Trnavskej univerzity Miroslava Karabu, navštívil naše mesto v rámci svojho pracovného pobytu na Slovensku profesor madridskej univerzity Chavier Leach.

„S Javierom Leachom sme sa stretli na viacerých konferenciách v USA a v rôznych európskych mestách. Keďže sme nadviazali pracovné kontakty, pozval ma na jednu z konferencií do Madridu, pričom som získal od nich štipendium na účasť na tomto vedeckom podujatí,“ hovorí Miroslav Karaba.

Chavier Leach (1942), rodák zo španielskej Valencie, je odborníkom v oblasti matematiky. V súčasnosti pôsobí ako profesor na fakulte počítačovej vedy na Universidad Complutensa a je riaditeľom Centra pre vedu, technológiu a náboženstvo na Universidad Pontificia Comillas v Madride. Jeho záujem je orientovaný na výskum v oblasti matematickej logiky a vedy o počítačoch. Publikoval množstvo štúdií vo vedeckých časopisoch a zborníkoch zameraných na výskum logiky. Je kňazom a jezuitom, prezidentom European Jesuits in Science a zároveň sa čiastočne zaoberá aj pastoračnou praxou medzi vysokoškolskými študentmi.

„Trnava bola pre Chaviera Leacha očarujúca, nielen pre historický kontext centra mesta, ale napríklad aj pre celý rad pamiatok, ktoré odkazujú na jezuitov, keďže aj on je jezuita. Porovnával menšie španielske mestá so slovenskými a zaujímalo ho, prečo sú u nás v malých mestách či na vidieku všetky domy relatívne nové. U nich sú aj vo vidieckych mestách 300 až 500 ročné domy,“ poznamenal Miroslav Karaba.

Súčasťou pracovnej návštevy Chaviera Leacha na Slovensku bola aj prednáška v Ústredí slovenskej kresťanskej inteligencie v Bratislave. Potom sa v Trnave zoznámil s Mestskou pamiatkovou rezerváciou, navštívil trnavský mestský úrad, arcibiskupský palác i Trnavskú univerzitu. V Jaslovských Bohuniciach navštívil jadrovú elektrárňu a potom v španielskej redakcii Radio Slovakia International (španielske vysielanie Slovenského rozhlasu do zahraničia) hovoril o svojich pracovných zámeroch na Slovensku.

Martin JURČO, foto: Radio Inet

Sté výročie narodenia Daniela Bullu

Narodil sa 12. februára 1909 vo Valči okres Martin. Po absolvovaní základného vzdelania a preparandie v Košiciach nastúpil v roku 1927 na prvé učiteľské miesto v Zavare pri Trnave. Jeho ďalšie pedagogické pôsobenie bolo na Ľudovej chlapčenskej škole v Trnave, kde založil a viedol Detský spevácky zbor. Tu ako mladý učiteľ úspešne pôsobil od roku 1932. V roku 1935 sa stal riaditeľom Ľudovej školy v Cíferi, kde založil Cíferský spevácky zbor, ktorý súčasne aj dirigoval. Za dosiahnuté výborné výsledky mu bola v roku 1949 udelená Národná cena za ľudovýchovu.

Po odchode z Cífera v roku 1951 bol vymenovaný za riaditeľa Strednej školy v Trnave pod mestskou vežou a zároveň začal pracovať v spevokole Bradlan, najskôr ako pomocný dirigent a neskôr ako hlavný dirigent zboru. Túto funkciu úspešne zastával až do roku 1957. V tomto

období založil Učiteľský spevácky zbor v Trnave, v ktorom bol tiež dirigentom. Pôsobil ako spevák v tenorovej skupine Rímskokatolíckeho cirkevného hudobného spolku pri Dóme sv. Mikuláša a od roku 1953 bol občas poverený dirigovaním zboru. Po odstúpení Mikuláša Schneidera Trnavského z funkcie regenschoriho bol v roku 1954 poverený vedením chóru natrvalo. V zbere pracoval neúnavne, svoje povinnosti regenschoriho si plnil dôsledne, s plnou zodpovednosťou. V tomto období sa veľmi zaslúžil o dopĺňanie notového archívu, hlavne však partitúr z diela Mikuláša Schneidera Trnavského, ktoré písal ako náhradu za partitúry zobraté do Múzea knižnej kultúry v Trnave.

Pre svoj vysoký vek a zo zdravotných dôvodov sa v roku 1980 vzdal vedenia chóru a odstúpil z funkcie regenschoriho. Po nútenom odchode zo školských služieb pracoval v knižnici Spolku sv. Vojtecha až do odchodu do dôchodku.

Daniel Bulla v Trnave aktívne pôsobil tridsaťdva rokov a výsledky svojej plodnej práce odovzdal ako štafetu ďalším generáciám. Zomrel v Trnave 20. januára 1986 a je pochovaný na Novom cintoríne.

Pri oslavách 65. výročia založenia Cíferského speváckeho zboru v roku 2000 mu Obecné zastupiteľstvo v Cíferi udelilo najvyššie obecné vyznamenanie Čestný občan obce Cífer – in memoriam. V tom istom roku mu Mestské zastupiteľstvo mesta Trnava na návrh Rímskokatolíckeho cirkevného hudobného spolku sv. Mikuláša schválilo udelenie Ceny mesta Trnava in memoriam za organizovanie hudobného života a tvorivú dirigentskú činnosť v Trnave.

Ladislav VYMAZAL, regenschori

...napriek uzávierke

Dvadsať rokov po...

Mišíkov koncert potvrdil, že s dobrou hudbou je to ako s pravdou

Napriek ortieľu pred štvrtstoročím: „Zákaz do zabudnutia“, zostal hlas, hudba i piesne bez väčšej zmeny. Len uvedenie skladieb a zbelené vlny Vladimíra Mišíka naznačovali časový posun. Atmosféra januárového koncertu v Trnave „Na mlyne“ pri Hrnčiarovciach plne pripomínala koncerty zo začiatku osemdesiatych rokov. Jemne drsný spev a harmonický bigbít či blues nás privádzajú k rieke poznania, kde sa spolu s Mišíkom napriek ťažkostiam rozhodujeme pre život.

*„Tak asi budu žít dále, nezbývá, než abych žil,
pro lásku bych třeba zemřel, ale pro život jsem se narodil.*

*Můžete mne vidět vzlykat, slyšet mne, jak spustím křik,
má milá, třeba se vztekni, nebude ze mne nebožtík.“*

Piesne rockera boli a sú ako lupene kvetov v okne do väzenia myslenia, ktoré dodnes napriek vtedajšej snahe režimu neuvädli. Neuvädli, pretože v tom najpodstatnejšom, vo svojom presvedčení a talente, neklamal. A neuvädli ani v tejto dobe, keď sa opäť stráca rozdiel medzi ľuďmi, ktorí nestratili chrbtovú koš a tými ostatnými, keď i v umení či hudbe opäť nerozhoduje vždy len talent.

Nástrahy doby totality i dnešnej doby straty súvislostí a citu neubrali nič z harmónie piesní, hľadajúcich „pár kúskov pravdy či liter svedomia“. Výborný koncert Vladimíra Mišíka potvrdil, že s dobrou hudbou je to ako s pravdou. Vekom nestarne, overená získava na vážnosti. Spevák, skladateľ a textár sa stal legendou, ktorá nestratila nič zo svojej hudobnej kvality a texty piesní prinášajú i dnes viac ako „za korunu útry, osminku citu a láhev naděje“.

Ludia a udalosti v histórii Trnavy február 2009

1. 2. 1974 – V Trnave umrel predseda spevokolu Bradlan Fridrich KUCHÁR (35. výročie).

1. 2. 1999 – V Modre umrel bývalý prvotligový futbalista Spartaka Trnava a jeho neskorší tréner Karol TIBENSKÝ (10. výročie).

2. 2. 1954 – V Trnave sa narodil lekár Gabriel PAVELEK, absolvent trnavského gymnázia, poslanec Mestského zastupiteľstva a člen Mestskej rady v Trnave (55. narodeniny).

3. 2. 1719 – V obci Rybník sa narodil filológ, básnik a pedagóg Anton MUŠKA, profesor Trnavskej univerzity, jej kancelár a dekan teologickej fakulty (290. výročie).

4. 2. 1999 – V Trnave sa uskutočnila slávnostná prezentácia poštovej známky s portrétom trnavského rodáka, prvého záhrebského arcibiskupa a neskôr aj kardinála Juraja HAULÍKA, ktorá vyšla týždeň predtým simultánne na Slovensku i v Chorvátsku (10. výročie).

6. 2. 1914 – V Klátovej Novej Vsi sa narodil herec a režisér Emil ADAMÍK, ktorý pôsobil v Trnave, kde aj umrel (95. výročie).

6. 2. 1919 – V Trnave sa narodil archivár a pedagóg Jozef MAZÚR (90. výročie).

7. 2. 1959 – V Trnave sa narodil futbalový brankár a kapitán Spartaka Trnava Vlastimil OPÁLEK, ktorý v októbri 1995 umrel po autohavárii na následky zranení (50. výročie).

8. 2. 1664 – V Trnave umrel básnik a protirecky bojovník Peter BENICKÝ, autor barokovej poézie, ktorú písal po slovensky i po maďarsky (345. výročie).

9. 2. 1999 – V Bratislave umrel trnavský rodák, muzikológ, redaktor a odborný publicista Marián JURÍK, riaditeľ Slovkoncertu a umelecký šéf Opery SND (10. výročie).

11. 2. 1544 – Hlohovecký richtár sa listom poďakoval trnavskému magistrátu za „zapožičanie“ mestského kata (465. výročie).

12. 2. 1909 – Vo Valči sa narodil učiteľ a hudobník Daniel BULLA, ktorý pôsobil v Trnave ako regenschori v Kostole sv. Mikuláša, dirigent spevokolu

Bradlan, zbormajster Okresného učiteľského spevokolu a knihovník archívu Spolku sv. Vojtecha. Roku 1999 mu bola udelená Cena mesta Trnava in memoriam (100. výročie).

15. 2. 1889 – V Suchodole sa narodil český pedagóg Václav PILOUS, ktorý pôsobil od roku 1930 v Trnave ako riaditeľ Obchodnej školy (120. výročie).

16. 2. 1969 – V Trnave sa uskutočnila prvá verejná diskotéka (40. výročie).

17. 2. 1749 – Cisárovná MÁRIA TERÉZIA schválila štatúty trnavských lekárníkov, ktoré boli prvé v celom vtedajšom Uhorsku.

17. 2. 1939 – V Siladiciach sa narodil básnik, esejista a prekladateľ Ján ŠIMONOVÍČ, člen tzv. trnavskej skupiny básnikov (70. výročie).

17. 2. 1954 – Uznesením Rady KNV v Bratislave bolo v Trnave zriadené Krajské vlastivedné múzeum (dnešné Zsl.múzeum), ktoré začalo svoju činnosť už na jeseň toho istého roku (55. výročie).

19. 2. 1539 – Kráľ FERDINAND I. vydal mandát, ktorým zakázal Židom usadzať sa v Trnave (470. výročie).

22. 2. 1704 – V Bratislave sa narodil profesor Trnavskej univerzity a jej kancelár Jozef TURÓCI (305. výročie).

23. 2. 1969 – V Trnave umrel herec a osvetový pracovník Ján PUŠKÁR (40. výročie).

25. 2. 1989 – V Bratislave umrel trnavský rodák Elemír SIEGEL (pochovaný je v Trnave), operný spevák, člen zboru Opery SND a dlhoročný sólista SLUK-u (20. výročie).

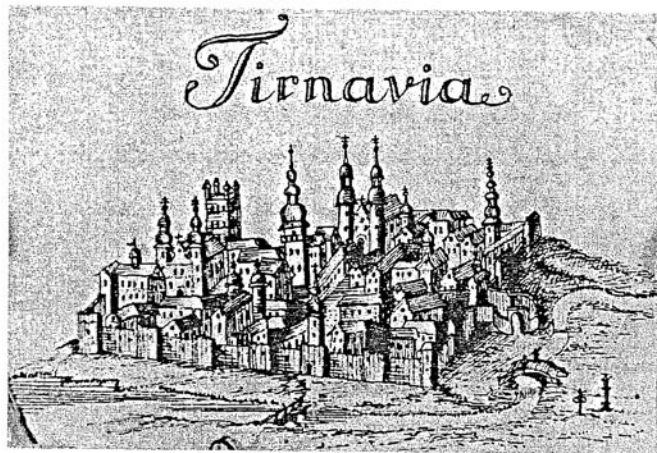
27. 2. 1744 – V Trnave sa uskutočnila posledná verejná poprava bosoriek, keď popravili dve ženy z Ružindola obvinené z bosoráctva (265. výročie).

29. 2. 2004 – V Piešťanoch umrel akademický maliar Emil PAULOVÍČ, rodák z Leopoldova, ktorý pôsobil dlhé roky v Trnave ako scénický výtvarník v Krajskom divadle (5. výročie).

P.R.

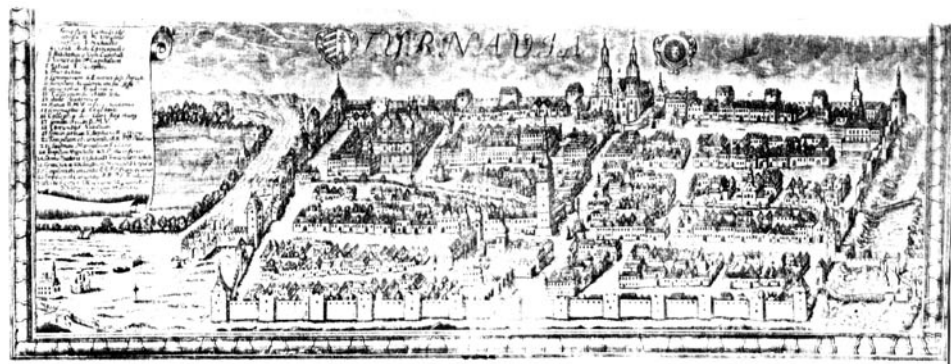
Príspevok k trnavským vedutám

K doteraz poznaným pohľadom na Trnavu pripájame ďalšie, ktoré vďaka prof. Jozefovi Šimončičovi, DrSc., obohatia Starú Trnavu v obrazoch, ktorú vydalo mesto Trnava v r. 1994 a 2002.

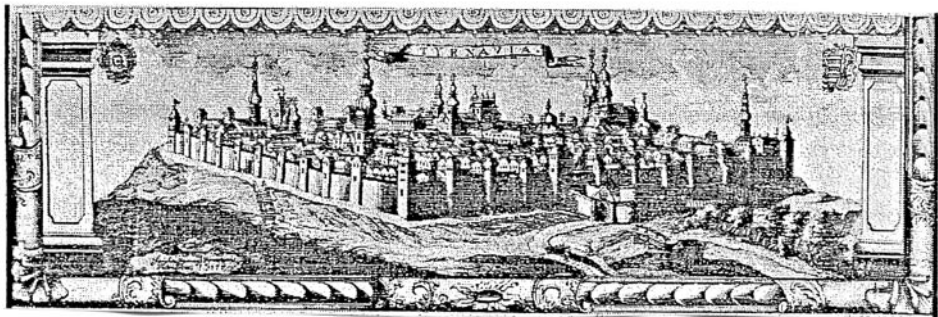

Trnavské kalendáre vydávané Trnavskou univerzitou boli v rokoch 1685 a 1686 pre nepokojné časy vytlačené v Mníchove. Veduta Trnavy v kalendári na rok 1685 (*Calendarium Tyrnaviense ad Annum Christi M. DC. LXXXV*) zhotovená technikou drevorezu neznámeho autora zobrazuje Univerzitný kostol sv. Jána Krstiteľa (dnešný katedrálny chrám), as-

tronomické observatórium, kostol trinitárov (dnešný Kostol Najsvätejšej Trojice), mestskú vežu, františkánsky Kostol sv. Jakuba, farský Kostol sv. Mikuláša, Kostol sv. Michala archanjela, paulínsky Kostol sv. Jozefa a klariský Kostol Panny Márie. Kalendár vrátane titulného obrazu (ad elevationem poli O: ad meridianum) bol vytlačený v kníhtlačiarňi Sebastiana Raucha v Mníchove (Monachii, Typis Sebastiani Rauch) na šesťdesiatich dvoch stranách. Napriek viacerým nepresnostiam v umiestnení niektorých kostolov je prínosom v tejto oblasti (obr. 1).

Veduta trnavského autora Jozefa Jägra z r. 1740 – 1742 bola už uverejnená medzi vydanými vedutami, ale neúplná, bez ľavej strany so záhradami, budovami mimo mesta a legendy k obrázkom. Celá veduta je v Štátnom archíve v Upsale (Švédsko), a pre lepšiu identifikáciu budov, ale najmä pre rozlúštenie legendy, by bola potrebná jej väčšia reprodukcia (obr. 2).

V roku 1779 bol vytlačený trnavský kalendár podľa kresby J. Zanussiho a medirytiny A. Zengera, z ktorého spodná časť – medirytina vedúť Trnavy (obr. 3) – sa objavila aj v posledných rokoch v niektorých vydaniach v Maďarsku.

Hadrián RADVÁNI

Atmosféra dávneho stredoveku na Štefánikovej

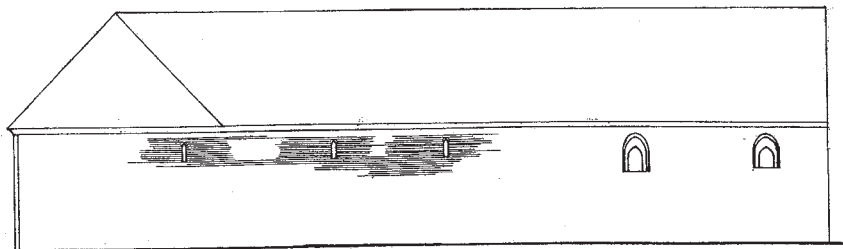
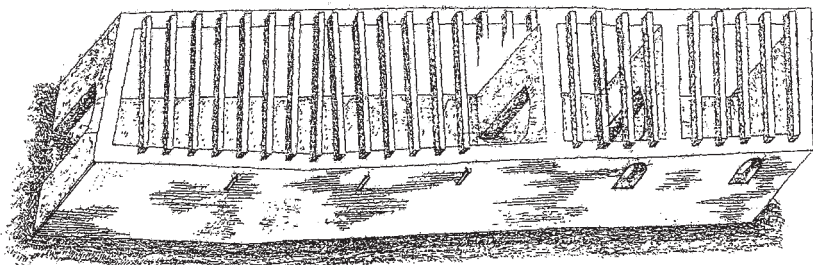
Ranogotická bočná fasáda domu č. 32 je jedinou kompletne dochovanou gotickou fasádou meštianskeho domu nielen v Trnave, ale aj širšom regióne

Málokto z Trnavčanov pri prechádzke Štefánikovou ulicou vie alebo aspoň tuší, aký významný je na prvý pohľad nenápadný a nie príliš rozsiahly dom číslo 32, strednej a staršej generácii známy skôr ako vináreň alebo šenk „u Čerešňu“ (obr. 1). Do roku 1992 pôvodne prízemný meštiansky dom predstavuje v historickom jadre Trnavy z viacerých hľadísk jedinečnú, veľmi vzácnu pamiatku architektúry. Jedinečnosť názvov, objavených nie tak dávno pa-

miatkarmi, nám objasnila kus jeho bohatej histórie a odhalila jeho neznáme hodnoty. To najzaujímavejšie z nich aspoň v stručnosti priblížia nasledovné riadky.

Nález zistený priamo na zachovaných konštrukciách meštianskeho domu posunuli jeho pôvod omnoho hlbšie do histórie, lebo potvrdili, že jeho vznik siaha ešte do stredoveku, do obdobia ranej gotiky. Jeho najstaršia časť bola vybudovaná niekedy v 1. polovici 14. storočia. Vtedy vznikla samostatne stojaca bloková stavba s pôdorysom v tvare dlhého obdĺžnika, orientovaného kolmo ku dnešnej Štefánikovej ulici. Svojím priechelím bol dom už vtedy osadený priamo v uličnej čiare hlavnej komu-

Škárovaný dom na Štefánikovej 32 podľa Ing. arch. J. Žuffovej a Ing. arch. G. Kvetanovej

nikaçnej osi stredovekej Trnavy, spájajúcej Hornú a Dolnú mestskú bránu (dnes Štefánikova a Hlavná ulica). Šírka domu vtedy zaberala len približne tretinu šírky parcely v Štefánikovej ulici.

Použitou technológiou úpravy povrchu muriva patrí najstaršie jadro domu ešte medzi tzv. škárované objekty, ktoré začali budovať v Trnave už okolo polovice 13. storočia. Boli to stavby so stenami bez omietky. Ich múry boli vybudované z tehly, ktorá bola na rozdiel od iných slovenských stredovekých miest typickým stavebným materiálom historickej Trnavy, pričom povrch múrov ostal na pohľad tehlový, neprekrýť. O to väčší dôraz bol preto kladený na dodržanie riadkovania muriva a hlavne na precíznu úpravu malty v škárách z oboch strán múru – škárovanie. Napriek tomu, že konkrétny druh škárovania zaraďuje dom do mladšej, druhej vlny výstavby škárovaných objektov budovaných po roku 1300, už táto starobylosť domu, ktorý patrí medzi vyše tridsať najstarších murovaných objektov Trnavy, naznačuje jeho veľký pamiatkový význam. Ešte väčšia hodnota však spočíva v jeho odlišnostiach.

Od ostatných škárovaných meštianskych domov v Trnave sa dom na Štefánikovej ulici č. 32 podstatne líšil. Zásadný rozdiel a zároveň typologická jedinečnosť tohto domu v porovnaní s ostatnými škárovanými domami bola v tom, že nebol vybudovaný ako dvojpodlažný, prípadne trojpodlažný s polozahĺbeným spodným podlažím (spodné podlažie typických škárovaných obytných domov slúžiace na výrobné a skladové účely bolo nečlenené 1-priestorové, horné podlažia s jednou až tromi miestnosťami boli obytné).

Na Štefánikovej ulici č. 32 išlo len o jednopodlažný, 3-priestorový murovaný dom. Najväčšia z troch miestností, ktorá zaberala väčšiu časť rozlohy domu, bola umiestnená vpredu, do Štefánikovej ulice. Slúžila na hospodárske účely. Dve podstatne menšie obytné miestnosti, ktoré nasledovali za ňou, mali približne rovnaké rozmery.

Skutočným unikátom je zachovanie celého severného obvodového múru škárovaného objektu v takmer nezmenenom pôvodnom stredovekom stave, vrátane všetkých piatich pôvodných ranogotických okien. Zistené celkové riešenie múru s oknami nasvedčuje, že už pri jeho vzniku išlo o uličnú fasádu. Z toho vyplýva, že ulička, ktorá má dnes meno Hradobná, tu existovala už aj v období výstavby domu v 1. polovici 14. storočia. Nález fasády s oknami má preto obrovskú výpovednú hodnotu z hľadiska historického urbanizmu mesta. Ranogotická bočná fasáda domu je jedinou prakticky kompletne dochovanou gotickou fasádou meštianskeho domu nielen v Trnave, ale aj širšom regióne.

Architektonicky veľmi cenné je tvarové riešenie gotických okien. Predná miestnosť mala v bočnej fasáde až tri okná, ktoré sú tvarovo aj rozmerovo zhodné. Sú to úzke, tzv. štrbinové okienka, hore ukončené v tvare sedlovej striešky, ktoré pripomínajú skôr striedne gotických hradieb (obr. 2.). Výrazné pôdorysné zošíkmenie ich vnútorných bočných ostení podstatne zväčšovalo vnútorný rozmer okien, čo umožnilo

omnoho väčší prienik svetla do miestnosti, ako by sa dalo predpokladať. V pomerne veľkom počte gotických okien nájdených v Trnave v posledných dvoch desaťročiach ide o jediné okná takéhoto tvaru. Ďalšie dve okná sú podstatne väčšie ako štrbinové okná, pričom každé patrí k inej miestnosti. Sú tiež tvarovo totožné, ale na spôsob tradičných gotických okien ukončených lomeným oblúkom (obr. 3.). Historický význam týchto typických ranogotických okien zvyšuje skutočnosť, že môžu slúžiť ako porovnávací prvok pri datovaní prípadných ďalších podobných nálezov.

Dom prešiel ešte ďalšou bližšie neznámou gotickou úpravou. K nej patrí zaujímavý nález fragmentu prejazdového portálu fasády orientovanej do Štefánikovej ulice, dnes viditeľný v tzv. analytickej sonde – vpadline medzi terajšími vstupmi do prevádzok. Portál nebol kamenný, ale vytvorený z tehly. Na rozdiel od pôvodného škárovaného domu bol však hneď pri vzniku omietnutý. Vlastný otvor mal síce oblúkové nadpražie, ale vonkajší obvod portálu bol pravouhlý. Plocha portálu bola voči fasáde mierne vpadnutá a po obvode lemovaná oblým profilom. Podľa takéhoto architektonického stvárnenia môžeme portál časovo zaradiť do 2. polovice 14. storočia, na základe príbuznosti s riešením tehlových omietaných otvorov tzv. gotických panelovaných priečelí niektorých najvýznamnejších svetských stredovekých stavieb Trnavy (napr. nálezy na uličnej fasáde domu na Štefánikovej ulici č. 3 a na Hlavnej ulici č. 3, alebo dvorovej fasáde domu na Hviezdoslavovej ulici č. 11). Spomenutý nález je dokladom, že objekt si udržal svoje významné postavenie aj po mladšej stredovekej prestavbe.

Určité zväčšenie a podstatnejšiu prestavbu zaznamenal objekt aj v období renesancie, v 2. polovici 16. storočia. Aj renesančná vývojová etapa domu je v rámci Trnavy jedinečná, a to predovšetkým z hľadiska dispozičného, ale i architektonic-

kého. V renesancii bol totiž objekt obohatený v dnešnom hlavnom uličnom krídle, v časti vedľa najstaršieho – škárovaného domu, o tzv. mázhaus – sieň. Táto sieň zaberala okrem traktu s najstarším stredovekým domom celú zvyšnú časť krídla. Architektonicky bola z hľadiska renesancie riešená priam ideálne. Jej štvorcový pôdorys bol rozdelený na štyri menšie štvorcové polia, ktoré zaklenuli krížovými klenbami dosadajúcimi v strede miestnosti na mohutný kamenný toskánsky stĺp. Je to jediná sieň tohto typu v celej Trnave, ktorá nahrádzala tradičný prejazd. Pôvodne slúžila na obchodné účely, pričom jej severná polovica bola zároveň využívaná aj ako prejazdná komunikácia do dvora.

Reprezentatívne riešenie so sieňou bolo pri mladšej prestavbe v období baroka zrušené vbudovaním hrubých múrov popod renesančné klenby, ktoré stredový stĺp do seba úplne pohltili. Vybudovaním priečného múru v línii stĺpa vznikol zo severnej polovice siene klasický prejazd a druhým múrom, rovnobežným s ulicou, bola južná polovica siene rozdelená na dve rovnako veľké miestnosti s jedným poľom krížovej klenby. To už boli dávno zamurované aj pôvodné gotické okná bočnej fasády v Hradobnej uličke.

Neveľký objekt sa postupne po ďalších nevhodných novodobých úpravách v 20. storočí zaradil medzi nevýrazné historické stavby skôr periférneho charakteru. Bližšie nepoznaný dom preto dlho ostal aj bez povšimnutia pamiatkarov a v 80-tych rokoch 20. storočia mu dokonca hrozil aj úplný zánik, tak ako to bolo v prípade susedných historických objektov č. 30, 31 a 33, ktoré dnes už neexistujú. O to väčšie bolo prekvapenie z nečakaných unikátnych nálezov renesančnej siene a ranogotického domu s fasádou s pôvodnými oknami, ktoré sa podarilo zistiť v roku 1991 a 1992. Tieto nálezy zaradili dom opäť tam, kam kedysi patrila, medzi najvýznamnejšie meštianske domy v Trnave. Zároveň to bol dôvod na okamžité vypracovanie návrhu na zaradenie domu do zoznamu kultúrnych pamiatok Slovenskej republiky a jeho vyhlásenie za kultúrnu pamiatku ešte v roku 1992 (od roku 2002 je objekt podľa zákona č. 49/2002 o ochrane pamiatkového fondu národnou kultúrnou pamiatkou).

V 1. polovici 90-tych rokov 20. storočia prebiehala prestavba domu s nadstavbou hlavného uličného krídla a tiež obnova domu, ktorá ale nebola dodnes zavŕšená odborne najnáročnejšou činnosťou – obnovou gotickej bočnej uličnej fasády s pôvodnými oknami. Stav fasády, ktorej pamiatkový charakter si vyžaduje kompletnú reštaurátorskú obnovu, je v súčasnosti nevyhovujúci, ohrozujúci jedinečnú pamiatkovú hodnotu, ktorej význam ďaleko presahuje hranice mesta. Prvý krok k záchrane fasády podnikli vlastníci objektu koncom roka 2008, keď dali vypracovať zámer a návrh na reštaurovanie fasády, ktorý už bol Krajským pamiatkovým úradom Trnava schválený a uvažuje sa o termíne realizácie obnovy na jar v tomto roku.

Zreštaurovanie bočnej uličnej fasády meštianskeho domu na Štefánikovej ulici 32 by nielen významne zvýšilo pamiatkovú hodnotu objektu a tým vlastne aj celého historického jadra, ale navyše môže dať občanom i návštevníkom Trnavy neobvyklú príležitosť vnímať na tomto mieste autentickú atmosféru dávneho stredoveku, vzdialeného od nášho bytia dlhých sedem storočí a urobiť si tak určitú predstavu o starobylom výzore nášho krásneho mesta. Preto verím, že zámer obnovy sa podarí úspešne zrealizovať a už v tomto roku budeme môcť obdivovať v plnej kráse nemého svedka obdobia vzniku najstaršej murovanej zástavby Trnavy.

Ing. Milan KAZIMÍR, Krajský pamiatkový úrad v Trnave

Pár smutných spomienok na začiatku roka

Každoročne začiatkom januára si vymieňam doma kalendáre. Starý nepotrebný ide automaticky do koša a nový zasa na stôl. V tomto roku som ale tradíciu porušil. Keď som držal v rukách stolový kalendár na rok 2008 s fotografiami Trnavy, až ma tak pichlo pri srdci. Pripomenul mi stratu, ktorú Trnava utrpela v minulom roku úmrtím známeho umeleckého fotografa Jozefa Filípka, pripomenul mi človeka, ktorý nám v Trnave citeľne chýba. K jubilejnému roku Trnavy prispel spomínaným kalendárom s dvanástimi fotografiami. Bol to jeden z jeho posledných uskutočnených projektov, v ktorom vlastne zvečnením trnavských objektov zvečnil aj sám seba.

Dovolím si zacitovať z úvodnej stránky kalendára: „Je neodmysliteľnou súčasťou koloritu nášho mesta. Takmer denne ho stretávame v historickom centre Trnavy. Možno by mnohí z nás mali pocit, že im niečo chýba, keby kdekoľvek na ulici, v parku alebo na trnavskom kultúrnom podujatí nevideli štíhleho sivovlasého fotografa v charakteristickom postoji s okom na hľadáčiku a s „odistenou spúšťou“ fotoaparátu.“

Bohužiaľ, tieto veľmi pravdivé vety treba písať už v minulom čase. Jozef Filípek, ktorému sa na fotografiách podarilo zachytiť nielen históriu Trnavy, ale doslova genius loci nášho mesta, umrel práve pred rokom, 8. februára, vo veku nedožitých 89 rokov.

Hoci sa nenarodil v Trnave, kam sa prisťahoval až roku 1936, bol skutočným Trnavčanom s veľkým T. Nebol „len“ fotografom, ale aj hudobníkom, hudobným pedagógom a v neposlednom rade aj veľmi príjemným a vtipným spoločníkom. Keď pri posedení pri kávičke začal: „...a tento poznáte?“ už som vedel, že bude nasledovať doslova nekonečný rad vtipov, pri počúvaní ktorých sa neubránite smiechu, až vás bude bolieť nielen brucho, ale aj sánky. Vídaval som ho aj na Dobrofeste. Mal rád dobrú muziku a pravidelne chodil najmä na podujatie Tvárou v tvár v Dome hudby, kde pozorne sledoval rozhovory s hosťujúcimi hudobníkmi zo zahraničia a občas sa ako bývalý muzikant pridal s nejakou zasvätenou otázkou. Nečudo, že práve z Dobrofestu spravil dve nádherné fotografické výstavy. Pozoruhodná bola aj jeho vôľa a úspešné úsilie, keď sa ako 80-ročný naučil pracovať s počítačom, používať náročné grafické programy a s ich pomocou profesionálne spracovávať a upravovať fotografie.

Bohužiaľ, smrť Jozefa Filípka nebola tou jedinou minuloročnou stratou pre Trnavu. Smutný zoznam strát je oveľa dlhší. Sú v ňom mená takých známych trnavských osobností, ako bol baletný majster Dušan Nebyla, zakladateľ Štúdia baletu a súčasného scénického tanca i súkromného tanečného konzervatória v Trnave, ďalej básnik, dramatik a vysokoškolský pedagóg Milan Jedlička, bývalý herec Krajského divadla a režisér ochotníckeho divadelného súboru DISK z Kopánky Vendelín Kuffel alebo básnik, textár a prekladateľ Rudolf Skukálek, trnavský rodák, ktorý umrel v Bavorsku, kde pôsobil po svojom odchode do emigrácie. A úplne v závere roka, práve počas vianočných sviatkov, v ďalekej Amerike odišiel na večnosť ďalší Trnavčan – Tóno Holbík, priateľ a bývalý spoluhráč zo skupiny The Breakers. Nevidel som ho síce dlhých štyridsať rokov, a predsa mi bude chýbať. Tak ako mnohí ďalší Trnavčania, ktorí tu donedávna boli s nami a každý z nich svojim spôsobom spoluvytváral a obohacoval život v našom meste.

Peter RADVÁNYI

Temne i humorne lákavý svet v štúdiu divadla

Divadlo Jána Palárika v Trnave pripravilo v štúdiu divadla premiéru hry nemeckého dramatika Händla Klaua Temne lákavý svet. Hru naštudoval režisér Viktor Kollár a dramaturg Martin Gazdík. Text prekladala Jana Cviková, podobne ako v predchádzajúcich podobných dramatických textoch uvádzaných na doskách divadla.

Ako sa toto dielo dostalo do Trnavy a ako oslovilo dramaturgiu? „Chceme uvedením tohto titulu pokračovať v línii predstavovania nemeckých dramatikov a nemeckej drámy. Diváci majú isto v pamäti diela ako Návštevné hodiny či Motorest. Toto je tretí nemecký dramatik, mladý úspešný autor, ktorý dostáva priestor aj na slovenských javiskách,“ hovorí riaditeľ Divadla Jána Palárika Emil Nedielka.

Autor drámy Händl Klaus žije striedavo v Rakúsku, Nemecku a vo Švajčiarsku. Pôvodne bol hercom, pôsobil napríklad vo viacerých Schauspielhouse a hral aj v niekoľkých filmoch. Je autorom viacerých operných libriet, rozhlasových hier a televíznych scenárov. Napísal aj zbierku poviedok Legendy a píše, samozrejme, aj divadelné scenáre. Z nich práve text Temne lákavý svet zaujal nemeckých divadelníkov a kritikov natoľko, že Händla Klaua zvolili v prestížnej ankete časopisu Theater heute autorom roka. Bola to isto lákavá inšpirácia aj pre trnavskú dramaturgiu.

„Je to hra, ktorá pozostáva z viacerých žánrov, autor zaujímavo koncipuje dialógy, nevšedne vytvára isté napätie a tajomstvo. Napriek tomu, že to, čo hovoria postavy, má logiku, spojením krátkych replík sa prečne viacero plánov do ďalšej, väčšej výpovedi. Jeho jazyk má veľkú poetickú hodnotu, a napriek tomu, že je to vážna hra o vážnych veciach, autor formou jazykovej montáže dosahuje vtipnosť a zaujímavosť dialógov. Akoby sme sa o najbežnejších veciach rozprávali typickým kliše slov, akoby tie slová boli čisté klamstvo a podstatné je to, čo je pod nimi v akomsi druhom pláne. Je to nový spôsob písania drámy a logicky aj inscenovania...“ hovorí o spôsobe režijného prístupu divadla Viktor Kollár.

Inscenácia Händla Klaua má napohľad jednoduchý dej. Ústrednou postavou je mladá lekárka, ktorá odchádza zo svojho dlhoročného podnájmu. Pred odchodom precízne všetko vyumýva a poupratuje. Príde ju navštíviť známy a zároveň majiteľ bytu a je mu podozrivé precízne upratanie. Hlavná postava nemá žiadnu batožinu, len veľký kufor. A jej nájomca sa zaujíma, kam mohol zmiznúť jej priateľ!... Autor teda rozvíja tradíciu začatú kdesi v čase absurdnej dramatiky.

Režisér Viktor Kollár obsadil do hlavných úloh osvedčených domácich hercov – Gregora Hološku a Zuzanu Šebovú. Pohostinsky v hre účinkuje aj čerstvá absolventka Vysokej školy múzických umení Michaela Drotárová, známa aj z hier zo Slovenského národného divadla i niektorých filmov. A aký očakávajú tvorcovia na ohlas na inscenáciu? „Očakávam najmenej také reakcie, ako boli v prípade Návštevných hodín či Motorestu, a napriek kuvičím hlasom napríklad aj Motorest dlhé obdobie rezonoval a mal úspech aj u divákov. Je to trochu dobrodružstvo a som zvedavý, ktorá vrstva divákov na inscenáciu najústretovejšie zareaguje. Je to aj pre nás ešte také malé tajomstvo,“ dodal riaditeľ divadla Emil Nedielka.

Tajomstvo Greta Garbo

**Autor: Miro Gavran, preklad: J. Jankovič, dramaturgia: M. Puobiš, scéna: Ján Zavar-
ský, kostýmy: E. Farkašová, hudba: J. Marton, réžia: J. Zeman**

Tajomstvo Greta Garbo. Nielen scény z profesionálneho života herečky, ale scénická úvaha o rozporupnosti partnerských vzťahov a skrytej manipulácii. O tom je najnovšia, v poradí už sedemnásť hra najhranejšieho súčasného chorvátskeho dramatika Mira Gavrana (1961). Trnavské Divadlo Jána Palárika ju uviedlo ešte pred koncom minulého roka ako jednu z dominant 35. divadelnej sezóny. Keďže sa divadlo dlhodobo venuje uvádzaniu Gavranových hier, je celkom pochopiteľné, že svetová premiéra bola práve v Trnave.

Javorková a Dušana Jamricha (na fotografii), ktorí na javisku odohrali doslova herecký koncert. Divadlo Jána Palárika v hre „zastupujú“ Edita Borsová (psychiatrická Linda) spolu s Jozefom Bujdákom (Lindin priateľ David) v alternácii s Branislavom Bajusom.

„Text nám ponúkol Miro Gavran, s ktorým udržiavame intenzívne kontakty. Pôvodne mala byť premiéra hry začiatkom decembra v Paríži, nakoniec sa to všetko skončilo tak, že svetová premiéra bola v divadle v Trnave,“ povedal riaditeľ Divadla Jána Palárika Emil Nediela.

Všetky hry Mira Gavrana doteraz režíroval v Trnave režisér Michal Babiak. Po jeho odchode z divadla hru ponúkli režisérovi Jánovi Zemanovi. A napriek tomu, že ho doterajšie ponuky neoslovili, režírovať túto hru bola preňho lákavá šanca. „Som veľmi rád, že dramaturg Maroš Puobiš so mnou tvoril časť prípravného tímu. Sú to roky, čo sme spolupracovali na bratislavských televíznych pondelokoch a spolupráca bola aj vtedy výborná. Autor Miro Gavran je zaujímavý, pútavý a divácky obľúbený v celej Európe. Aj preto je naše naštudovanie príbehovým a nie artistickým divadlom, a hoci sa niekomu možno bude zdať staromódne, je to tiež príležitosť pre hercov, aby hrali aj niečo iné ako Ordináciu v ružovej záhrade. Hra sa však podarila aj vďaka tomu, že sme mali Gretu Garbo. Neviem si predstaviť, kto iný by mohol byť nositeľom tejto postavy ako Anna Javorková,“ povedal režisér Ján Zeman.

Na javisku sa stretla elita slovenského herectva s mladou generáciou. „Mňa táto hra zaujala vo viacerých rovinách. Hovorí o tom, aká úzka je hranica medzi úspechom, slávou a životom v tieni. Každá postava v hre zažije nejakú morálnu pravdu, napríklad Linda sa po životnom sklamaní stane aktérkou morálne nie celkom čistého postupu voči Gréte. Celá hra bola tvorivá dielňa, po jej prečítaní bolo treba hľadať niekedy aj kuriózne riešenia pre postavy i interpretáciu hry,“ povedal po verejnej generálke Dušan Jamrich, predstaviteľ splotníka a priateľa Greta Garbo Roberta.

Pre mladých trnavských hercov je skúsenosť z hercami prvej scény akýsi bonus navyše: „Je dobré, keď vás naučia počúvať, keď cítite partnera na javisku, veľmi vás to potiahne. Voči hercom z Bratislavy mám rešpekt. Už pri prvej skúške nám nedali pocítiť, že sú z národného divadla a od začiatku nás brali ako rovnocenných partnerov, a to bol pre nás príjemný pocit. Aj keď pri čítačkách boli priepastné rozdiely, pretože oni prišli perfektne pripravení. Takže sme dostali aj takú malú školu do ďalšej hereckej práce,“ povedal predstaviteľ Davida Jozef Bujdák.

Na premiéru hry sa prišiel pozrieť i autor Miro Gavran a bol spokojný. Jeho kontakt s Divadlom Jána Palárika je intenzívny, takže ako autor vie, pre koho píše a má predstavu, aká bude rámcová interpretácia: „Rád píšem o hercoch a ľuďoch, ktorým sa výrazne zmenil život. O tom momente som písal nielen v hrách, ale aj v románoch, a mám rád životné príbehy, v ktorých zažili umelci nejaký dramatický zvrät v živote. A to bol aj prípad Greta Garbo. Moja autorská predstava a výsledok sú si veľmi blízke. Mám šťastie na Trnavu, veď je to tu už štvrtá premiéra a druhá svetová premiéra – okrem tejto hry bola prvýkrát uvedená v trnavskom divadle aj inscenácia Všetko o mužoch. Mám tu dokonca aj svojich hercov, obyčajne napíšem tri až štyri verzie hry – a na premiére si vždy uvedomím, že už nemožno nič dopísať ani upraviť. Je však dobré, ak si, podobne ako teraz, poviem, že autorský zámer i výsledný tvar divadelného diela na javisku sa zhodujú v predstave i prístupe,“ povedal po premiére hry Tajomstvo Greta Garbo autor Miro Gavran.

Martin JURČO, foto: Pavel Pecha

Omladený DISK potešil

Divadelný súbor DISK Tnava

B. Uhlár a kol. DISK

NÁDYCH

Réžia: Blah Uhlár

svetlá: Blah Uhlár, zvuky: Jozef Mišík

Hrajú: Monika Babicová, Jozef Belica,

Milan Brežák, Daniel Duban, Monika

Chudá, Ivan Kazimír, Pavol Lančarič, Mi-

roslav Mihálek, Tatiana Miháliková, Ján

Novák, Ján Rampák, Alžbeta Sersenová

Premiéra: 18. 12. 2008

Verní diváci DISKU si už akosi zvykli, že súbor postupne vekovo „dozrieva“, že mnohí protagonisti sa dostali na i za dôchodkovú hranicu, čo síce neuberalo na kvalite inscenácii, ale predsa len vyvolávalo otázky jeho doplnenia. Občasné zjavenie sa mladého herca neposúvalo ani nemenilo ustálený obraz. Režisér Blah Uhlár verný svojej predstave autorského divadla verí, že pri správnom dialógu s novým hercom dá sa posunúť ho do stavu, v ktorom jeho výpoveď zaujme aj diváka. No tentoraz išlo o radikálnu zmenu. Mladí herci vo veku od štrnásť do dvadsať a niečo – boli vo väčšine. Ale vďaka režisérovmu inšpiratívne vedeniu sa dokázali správne nadýchnuť a inscenácia NÁDYCH dýchla na divákov sviežim dychom i perspektívou obohatenia inscenácií DISKU o ich videnie života, problémov či len mladíckej roztopaše.

Aj v Nádychu je Uhlár verný situáciám každodenného života, dialógom priamo z ulice či z diskotéky. No vie ich umne dať do takých obrazových a situačných súvislostí, že provokujú fantáziu diváka a vytvárajú intelektuálnu a filozofickú vrstvu znepokojujúcu

diváka. Zdanlivá bezpríznakovosť situácie či dialógu sa u neho stáva výpoveďou nielen o dnešnom človeku, ale i o dobe, ktorú prežívame, hoci predsa len je citeľný jeho posun od tvrdej kritiky spoločnosti k témam osobným, až intímnym.

Pri spomínaní na sled rôznorodých situácií v inscenácii sa viac vynárajú tie, ktoré vytvárajú akýsi voľný sled, či vrstvenie poznania. Medzi ne patrí zaujímavá až tragikomicky vytváraný vzťah mladučky a krásnej tínedžerky (Táňa Miháliková) ku dospelému mužovi dokonca v pred dôchodkovom veku (citlivo reagujúci, až životne bilancujúci P. Lančarič), ďalej akési kamarátske zaškoľovanie o „kráse“ pôrodu aj s mechanickými „lezúňmi“ (Monika Babicová a Betka Sersenová), či neuhasínajúca chlpská túžba po plných internátoch ženských radostí (opäť Pavol Lančarič ako v časoch vrcholnej formy). K najpôsobivejším miestam inscenácie patria nenápadné vstupy akýchsi zakuklených kritikov či inkvizítorov, ktorí priam osudovo zasiahnu do totálneho odsúdenia adeptov herectva, pokúšajúcich sa stvárniť lásku divadelnými postupmi romantiky. Tu zaujal nielen vždy kompromisný a umierňujúci Ján Rampák, ale najmä prekvapujúco búrlivý a razantný Ivan Kazimír. Medzi najživšie výpovede mladých členov DISKU patrí rozhovor chlapca a dievčaťa na tému „čo ti na mne vadí?“ v stvárnení Moniky Chudej a Daniela Dubana a bežný rozhovor chlapca s dievčaťom, ktorý je založený výlučne na vulgarizmoch – presvedčivý Jozef Belica a opäť bezprostredná Monika Chudá.

A tak napriek tvrdým kritickým bodnutiam či skeptickým vyzneniam vzťahov a situácií, predsa len prevažujúca mladosť vnáša do inscenácie aj pocit bezstarostnosti a akejsi samozrejmej radosti zo života, ktorej sa môžu „nadýchnuť“ aj diváci. Mikuláš FEHÉR

Triáda ticha – výstava z tvorby matky a dcéry

Začiatkom januára sa v Trnave konala vernisáž výstavy PaedDr. Vilmy Holickej a jej dcéry Mgr. Kvetoslavy Holickej pod názvom Triáda ticha. Počas vernisáže poletovali v priestore anjeli, aby sa nakoniec usadili v obrazoch protagonistiek výstavy. U Vilmy Holickej anjelská téma nie je módnou záležitosťou. Už ako dieťaťu vchádzali do jej snov tieto nadprirodzené bytosti a bolo len samozrejmosťou, že neskôr aj do literárnej a výtvarnej tvorby, ktorým sa venuje ako svojim „koničkom“.

Vo svojej básni Sen na svitaní zo zbierky Cesty autorka píše: „často sen sa stáva skutočnosťou / a skutočnosť je neskutočná ako sen“. Obrazy vystavovala v Trnave, Korytnici, Trstíne, Ciferi, Brezne, Smoleniciach, v poslednej dobe aj s dcérou Kvetoslavou, ktorej diela boli označené za lyrickú abstrakciu a čerpanie inšpirácie zo svetla a tajov prírody. Vilma Holická všetky radosti, starosti aj bóle matky, učiteľky, ženy pretavuje do veršov a obrazov. Aj spomínanú výstavu otvorila tromi vlastnými básňami. A ako je to u nej zvykom, aj novou poviedkou Stretnutie, blížiacou sa k žánru sci-fi.

Vilma Holická je úspešnou účastníčkou celoslovenskej literárnej súťaže Chalupkovo Brezno a súťaže O cenu slovenského učeného tovarišstva. Zatiaľ jej vyšli dve básnické zbierky, Cesty a Ľudské srdce. V úvode zbierky Cesty sa autorka vyznáva, že človek dostal vzácne dary na ceste k Bohu, a tí, čo dostali vieru ako dedičstvo, majú ušetrený kus kamenistej cesty. Preto sa v každodennom živote drží vlastného verša, že svedomie je jediná oáza. Túto axiómu vštepovala aj svojim deťom.

Návštevníkov vernisáže autorky vítali malými anjelikmi, ale držali sa myšlienky, že anjelov netreba vykladať, anjelov treba stretnúť. Prítomní ich stretli v ich obrazoch. Záujemcovia si mohli odniesť aj xerox vlastného anjela podľa knihy Veronique Jarryovej aj s anjelskou pečiatkou. Výstava je otvorená v priestoroch hotela Empire na Hajdóczyho ulici v Trnave.

Margita KÁNIKOVÁ

Chirurg s dušou básnika a vnímateľa reality

„Krutá pravda bolí hneď. Milosrdná lož neskôr, ale o to viac, o čo väčšia bola nádej.“ To je len jedna sentencia z debutovej knihy pedagóga, lekára a profesora z Fakulty zdravotníctva a sociálnej práce Trnavskej univerzity a zároveň prednostu Chirurgickej kliniky Fakultnej nemocnice s poliklinikou v Trnave Miroslava Danaja. Kniha má názov Niečím ťa možno liečim a hovorí nielen o lekárskej tematike, ale aj o rôznych životných skúsenostiach a peripetiách. S nadhľadom, filozofiou, nenútenosťou, ale aj optimizmom vtípnivo vo forme krátkych drobných literárnych útvarov pomenúva bežné veci v živote, nad ktorými sa však zamýšľame len niekedy.

Kniha, ktorá koncom minulého roka vyšla vo Vydavateľstve Matice slovenskej v Martine, je len výberom zo stoviek aforizmov z posledného obdobia. Autor, absolvent martinskej lekárskej fakulty, sa začal venovať literatúre už v martinskom literárnom prostredí. No takzvanou zásuvkovou metódou sa nedá písať donekonečna. Uvedomil si to aj Miroslav Danaj, a tak publikovaním zlomku tvorby poodhaľuje aj svoj životný pohľad. A ako kniha vznikala? „Mne sa vždy páčilo v krátkosti, stručne a vtípnivo vystihnúť situáciu. Už od mladosti. Ani sám neviem, ako prišlo k myšlienke napísať prvý aforizmus. Písal som si pre seba vo forme akýchsi poznámok, napísal som zhruba za rok asi tisíc tristo až tisíc štyristo aforizmov a rôznych úvah. Myšlienka prezentovať sa takto navonok prišla, keď som bol v Martine, v meste, kde som kedysi študoval medicínu.

Tamojšie literárne prostredie z toho obdobia ma veľmi ovplyvnilo. Aj preto som Maticiu slovenskej ponúkol svoj rukopis. Kniha vznikala asi rok, od napísania až po konečnú verziu. Asi najdôležitejší bol výber,“ hovorí profesor Miroslav Danaj.

Jednou z „diagnostičiek“ Danajovej literárnej dielne je známa trnavská poetka Zlatica Matláková: „... (jeho) aforizmy sú pokusom o intelektuálny pohľad na stereotypné i výnimočné, ba až paradoxné životné situácie. Predostiera výroky a komentáre so všetkým pre a proti človeku, na ktorého pozerá s úctou, napriek jeho slabostiam a chybám. Nezosmiešňuje ho, vie sa stotožniť s ľudským strachom, neúspechom, zlyhaním, nedôverou, podozrievaním, neschopnosťou. Ani zlomyseľnosť, škodoradosť a zákernosť nerobia z neho mravokárcu. Autor sám tvrdí, že chyby nás robia krajšími,“ konštatuje v doslove.

Aj keď autor v súčasnosti pripravuje už druhú básnickú zbierku, tentoraz tzv. vážnej poézie s pracovným názvom Roztratená nahota, denno-denne zostáva verný aforizmom ako literárnemu útvaru, ktorý môže hneď a aktuálne komentovať životnú situáciu. Aj preto chodí Miroslav Danaj so zápisníkom vo vrecku. „Ľudská pamäť je smiešna. Aj preto rôznym myšlienkam som si večer povedal, že toto si musím zapamätať. Na druhý deň ráno vstanem a myšlienka bola preč. Je fakt dôležité si každú vždy poznamenať, aspoň jedno kľúčové slovo. Niekedy sa mi stane, aj keď šoférujem, že zastanem a niečo si zapíšem. Nerád chodím napríklad do veľkých hypermarketov, pretože tam je so za-

pisovaním poznámok niekedy problém. Ale aj tam si vždy niečo poznamenám,“ hovorí o písaní aforizmov.

„Nesmierne som bol šťastný, keď som sa napríklad v Martine mohol stretnúť s niektorými literátmi. Keď robíte chirurgiu celý život, aj keď píšete, vždy je to do zásuvky, preto mi to dáva veľmi veľa a zisťujeme, že isté kontexty písania sú spoločné. Poznal som nielen tam Antona Baláža, Adrijana Turana či Zlatku Matlákovú.“

Najnovšia kniha Niečím ťa možno liečim má podtitul Aforizmy a iné inotaje, je ilustrovaná perokresbami Martina Kellenbergera. A ako je formálne rozdelená? „Okruhy tém, ktoré nás obklopujú, sú nekonečné. Na začiatku som ich rozdelil medzi všeobecné a úvahové, pracovné, medziľudské, sviatočné či dopravné. Potom som ich rozdelil do siedmich kapitol. Aj keď pracovne je pre mňa kľúčová posledná kapitola s názvom Prečo práve ja? Túto otázku si v nemocnici dáva veľa ľudí...“

Martin JURČO, reprofoto: autor

Čierni a bieli – most medzi Rómami a gádžami

Rodák zo Šoporne Ladislav Šmidák žije celý život v Trnave. Pôsobil v školstve a z jeho bohatých skúseností vzniklo viacero kníh poviedok. Tematicky sa venuje starej Trnave, životným príbehom nevšedných postáv a postavičiek nášho mesta. Nielen Trnavčanov zaujala pred rokmi napríklad zbierka Stromy našej mladosti. Vynárajú sa z nich živé obrázky zo starej Trnavy či iných slovenských regiónov. Najnovšia kniha sa venuje výlučne rómskemu etniku a citlivým hraniciam medzi ich kultúrou a kultúrou stredoeurópskeho kontextu. Kniha dostala názov Čierni a bieli s podtitulom My rómsky národ a autor Ladislav Šmidák ju prezentoval prednávkou v Knižnici Juraja Fándlyho.

Čítačku okorenili aj hostia – cigánskymi baladami napríklad hudobník Marián Mrva. Kniha je súhrnom dvadsiatich dvoch poviedok a autor i sám v predslove tvrdí, že vôbec nechcú byť ekonomickou či sociologickou sondou do tejto oblasti. Naopak, čerpajú zo schopnosti živo opisovať situácie, životné príbehy a zároveň pozeráť sa na človeka individuálne a bez stereotypov. „Zameral som ju na vytvorenie mosta medzi Rómami a nami, bielymi, teda „gádžami“, ako oni hovoria. V knihe nepoužívam slovo Róm, pretože v tom čase, do ktorého sú poviedky zasadené, sa inak ako Cigán nehovorilo. A nebolo to hanlivé pomenovanie. Hádám aj pre expresivitu daných tém a ukážok, a pre danú dobu. Časť tých poviedok bola inšpirovaná rozprávaním môjho otca – o jeho situáciách spolunažívania s Rómami. Obe komunity boli kedysi na rovnakej úrovni a rešpektovali sa. Boli tam isté hranice, ale dve etniká sa znášali. Poviedky Marhuľka či Janko Bazalička hovoria o dávnych dobách po prvej svetovej vojne. Rómovia neboli prijatí príliš priateľsky a tento vzťah viac-menej dodnes pretrváva. Mali by sme sa snažiť ich pochopiť. Marián Labuda napísal v úvode, že Rómovia sú živel, expresívne prežívajú svoj život, žijú bez spútania konzervatívnymi konvenciami a tlmeným prežívaním ako my. Kniha Čierni a bieli má preto nájsť aj symbiózu medzi dvoma etnikami s odlišnými kultúrami,“ hovorí o svojich motiváciách a inšpirácii autor Ladislav Šmidák.

-maju-, foto: KJF

Nová kniha, v ktorej hrá prím naše mesto

V posledných rokoch na pultoch knižných predajní pribúdajú knihy o Slovensku. Obrázkové a fotografické publikácie, monografie so štúdiami, vedecké i populárno-náučné knihy. Do tejto palety chce trošku iným pohľadom prispieť aj Trnavský samosprávny kraj knihou Rodný môj kraj. Názov vznikol čiastočne aj metaforicky podľa piesne Gejzu Dusíka, rodáka z Krížovian, a je monografiou o Trnavskom samosprávnom kraji. Publikáciu spolu s knihou Slovenská vlastiveda – časť bratislavská a trnavská župa – slávnostne predstavili v Divadle Jána Palárika.

Aj keď je monografia skôr reprezentačnou obrázkovou publikáciou, a nie komplexným odborným zhrnutím významných historických a spoločensko-kultúrnych impulzov kraja, predsa len prináša prvý ucelený pohľad na podnetné lokality územného celku. Autorskému kolektívu v zložení Peter Horváth, Jozef Urminský, Viliam Lauko, Gabriela Kvetanová a Katarína Nováková, s príspevom všetkých pracovníkov kultúrnych inštitúcií kraja, sa podarilo zložiť kompaktnú mozaiku, a to aj napriek relatívnej rôznorodosti celku od Skalice cez Trnavu až po Dunajskú Stredú. „To, čo všetci považovali za našu nevýhodu, je vlastne výhodou tohto kraja, pretože je bohatý rozmanitosťou, podobne ako Európa a Európska únia. Tieto podregióny sú schopné sa v rámci jedného spoločného regiónu vzájomne obohatiť. Pri realizácii tejto knihy sa to potvrdilo. Pretože sme mali rovnako odborníkov z Galanty ako zo Skalice, rovnako zo Serede ako zo Senice, a všetci sa tešili, že vznikne 264 strán uceleného textu a fotografií v prospech jedného spoločného kraja. Publikácia je rozdelená tak, že sme do úvodu zaradili jednu všeobecnú kapitolu, ktorá hovorí o histórii a geografii kraja, a ďalšou súčasťou je sedem kapitol ku každému okresu. Snažili sme sa kapitoly riešiť tak, aby boli proporčné, rovnocenné a rovnoprávne. Na záver knihy sú zaradené osobnosti a udalosti za celý kraj,“ hovorí koordinátor publikácie Juraj Štiffa.

Podľa trnavského historika a spoluautora Petra Horvátha kniha vznikla syntézou spoločnej práce autorov a jednou z priorit bolo vytvoriť netradičné dielo, vymykajúce sa z kliše, ktoré bežne vidieť na knižnom trhu. „Bolo zvolených päť tém – archeológia, etnografia, prírodné vedy a pamiatky. Z toho vzniklo syntetické dielo, ku ktorému je doplňujúca štruktúra v podobe fotografií. Pokiaľ ide o Trnavu, najprv som urobil genézu župy až po súčasnosť, a potom som venoval pozornosť osobnostiam. Ako trnavský lokálpatriot musím uznať, že Trnava rozhodne patrí medzi popredné mestá, ktoré tvoria slovenské dejiny.“

Veľkou mierou je Trnava v publikácii Rodný môj kraj zastúpená v oblasti historických pamiatok. „Za najdôležitejšie som považovala najstaršie kultúrne pamiatky. Máme tu niekoľko mestských pamiatkových rezervácií a pamiatkových zón, kde bola Trnava dominantná. Trnava bola vždy stredobodom, takže som jej venovala najväčšiu pozornosť,“ hovorí riaditeľka Krajského pamiatkového úradu v Trnave Gabriela Kvetanová.

Súčasťou tejto publikácie je aj výberové CD Opusu s piesňami Gejzu Dusíka s piesňami nahratými poprednými slovenskými interpretmi v šesťdesiatych a sedemdesiatych rokoch.

Cypriánovi jazdci

Galéria Jána Koniarka, Kopplova vila
Výstava maliarov venovaná 100. výročiu narodenia Cypriána Majerníka
Janko Alexy, Cyprián Majerník, Július Koreszka, Štefan Polkoráb, Ernest Špitz
kurátor: Miroslav Zajac
do 22. marca 2009

Cyprián Majerník – Býčí zápas (1934)

Galéria Jána Koniarka v Trnave sa dlhodobo vo svojom výstavnom programe venuje významným slovenským umelcom 20. storočia, preto v roku 2009 zaradila do výstavného plánu výstavu Cypriánovi jazdci, ktorá je venovaná 100. výročiu narodenia Cypriána Majerníka (1909 – 1945), významného

umelca, maliara a rodáka. Majerníkovo dielo však nie je predstavené retrospektívne, ale v súhre s vybranými maliarmi trnavského regiónu Jankom Alexym (1894 – 1970), Júliusom Koreszkom (1895 – 1958), Štefanom Polkorábom (1896 – 1951), Ernestom Špitzom (1927 – 1960). Osobitá koncepcia výstavy v dialógu s tvorbou iných umelcov bola zvolená s cieľom podčiarknuť osobitosť Majerníkovo maliarskeho programu a jeho postavenie na slovenskej výtvarnej scéne.

Cyprián Majerník sa narodil 24. novembra 1909 vo Veľkých Kostoľanoch. Po štúdiách v Pezinku, Košiciach a u Gustáva Mallého v Bratislave ako sedemnásťročný začal v školskom roku 1926 – 1927 študovať maliarstvo na Akadémii výtvarných umení v Prahe ako jeden z najmladších študentov. V treťom ročníku na AVU uverejňoval svoje literárne pokusy plné bystrých postrehov, zmyslu pre humor, karikatúru a grotesku a veľa z nich preniesol aj do svojej výtvarnej tvorby rokov 1931 – 1935. Jeho ranné dielo šokovalo odvahou vtiahnúť do modernej výtvarnej štruktúry skutočné životné vzťahy, odkrývajúce nezmyselnosť fetišizovaných javov a vyvolávajúce napätie medzi zobrazeným a významom. Zároveň je predstaviteľom mladej generácie vstupujúcej do života ako národne indiferentná, skeptická voči tradíciám svojich otcov a s novým pohľadom na folklór.

Významnou udalosťou v jeho maliarskej dráhe bola výročná školská výstava roku 1930, kedy získava zahraničné štipendium v Paríži, na ktoré nastúpil oneskorene. Rozvíja kontakty so slovenskými umelcami a stáva sa stmelujúcim prvkom slovenskej a pražskej vetvy Generácie 1909.

Majerník vytvoril svoj charakteristický rukopis a motívy ironických tém (Morena 1933), rád maľoval kone (Jazdci 1937, Don Quichotte 1943 – 44), až po tragické motívy utečencov, vydedencov (Cháron 1941; Hliadka 1940). Zomrel na vrchole svojej tvorby tragickou smrťou 4. júla 1945.

U Janka Alexyho nachádzame obraz jednoduchého človeka, poctu národu, architektonické témy, výrazný posun maliarskeho rukopisu. Na výstave vystupuje ako najstarší, jeho tvorba sa spája so založením Piešťanskej maliarskej kolónie. (Už Slo-

vensko vstáva 1929, Pred kostolom v Moravanoch 1936 – 38, Rekonštrukcia hradu II. 1958).

Július Koreszka predstavuje bytostne zanieteného krajinára, rukopisom sa približujúceho impresionistickému stvárneniu. Pôsobil v Skalici, ku ktorej sa viaže najväčšia časť jeho tvorby (Čáčov 1930, Pohľad na Skalicu od východu 1952).

Maliarske dielo Štefana Polkorába na výstave reprezentujú motívy zimnej krajiny z tejto oblasti, žánrovej, etnografickej, blízkej maľbe 19. storočia. (Píla 1932, Heľpianka s dcérou 1936).

Ernest Špitz, najmladší z vybraných maliarov, je vo svojej tragike Majerníkovi najbližší. Vychádzal z rannej Picassovej tvorby, neskôr sa pokúsil o syntézu expresívneho tvarového a farebného pojatia. (Rozzúrený Jób 1960). V jeho tvorbe tiež nachádzame autoportréty, scény spoločenských udalostí (Večerný koncert, 1960 – 70) a intímne scény (Pri umývaní 1959).

Výstava prináša tiež maľby s charakteristickými trnavskými motívmi, napr. u Štefana Polkorába Trnavský dóm 1928, Zima v Horných Orešanoch 1931, u Janka Alexyho Domy v Čáčove 1944, Búrka nad Modrou 1946 a ďalšie.

Galéria Jána Koniarka ponúka návštevníkom dovedna 72 maliarskych diel týchto významných maliarov. Na výstave sú po prvý raz prezentované diela nielen zo zbierok popredných slovenských galérií (SNG Bratislava, GMB Bratislava, NG Nitra, ZG Senica, GPMB Liptovský Mikuláš), ale aj zo súkromných zbierok (súkromná zbierka, Liptovský Mikuláš a Umelecká zbierka Slovenskej sporiteľne, a. s.).

-GJK-

O vplyve rotácie zeme na presnosť delostrel'by

V to nádherné jarné predpoludnie roku 1970 sa v tehelni pri Bučianskej ceste hrala s krdlíkom detí známa trnavská postavička prezývaná Bimbo. Keď sa káricka, na ktorej Bimbo vozil deti, pokazila, vymontoval z nej do „účka“ zahnuté držadlo a jednu stranu ohol tak, že pripomínalo kosu. Potom podišiel k niekoľkým úbohým trsom trávy, ktorá sa snažila zubami-nechtami udržať na svahu tehelne a drobizgu pre radosť imitoval kosenie.

Práve vtedy boli v tehelni aj študenti Katedry vojenskej prípravy (KVP) Pedagogickej fakulty Univerzity Komenského (PdFUK) v Trnave. Stáli zoradení okolo menšieho, plnoštíhleho plukovníka prezývaného Kutuzov, ktorý ich práve zasväcoval do tajov obrnených transportérov. Študenti boli budúci motostrelci Čs. armády a Kutuzov im predvádzal československý OT 64 s hlavným guľometom KPVT, ráže 14,5 mm a klasickým ťažkým guľometom ráže 7,62 mm, s osemvalcovým, vzduchom chladeným motorom Tatra 138. Všetkých osem kolies mal OT automaticky dofukovacích (pre prípad prestrelenia) a dve riadené nápravy. Do otéčka sa vošlo dvanásťčlenné družstvo, veliteľ a vodič.

Kutuzovova snaha osloviť študentov úžasnými parametrami „otéčka“ bola márna. Všetci sledovali Bimba. Kutuzov sa našťval, očervenel, našťartoval „otéčko“, veľkým oblúkom zašiel pod svah, na ktorom Bimbo „kosil“ a zamieril naňho hlavný guľomet. Keď to Bimbo zbadal, pustil „kosu“ a pateticky skríkol: „Na mňa ideš? Na vlastného?“ Potom si roztrhol košeľu, obnažil biednu pehavú hruď obdarenú riedkymi hrzavými chlpmi a zreval: „Strieľaj!!“

Čas sa na pár sekúnd zastavil. Keď sa hlaveň guľometu pomaly otočila iným smerom, študenti začali opäť dýchať. Aj keď vedeli, že OT 64 je na cvičeniach bez munície, scénka vyzerala shakespearovsky pravdivo. Bimbo opovržlivo utrúsil: „Vy zbabelci!“ Jasavé jarné slnko sa mu opieralo do chrbta a vytváralo okolo jeho postavy zlatú auru. Bimbo si franforcami košeľe ako pomyselnou tógou zahalil nahaté prsia, zdvihol „kosu“, otočil sa a sprevádzaný ováciami nevinných detí stúpал ako antický hrdina do kopca, tvárou k slnku.

Západoslovenské tehelne v Trnave bol spoločný názov niekoľkých tehelní, ktoré boli po februári 1948 znárodnené a hneď získali titul Údernický závod. Tehelňa č. 1 bola na Kopánke, na mieste, kde dnes stojí sídlisko Na hlinách. Dvojka vedľa Bučianskej cesty, dnes sa sídlisko volá V jame. Trojka bola na Hlbokej a štvorka tam, kde stojí zimný štadión a nákupné centrum. Začiatkom osemdesiatych rokov minulého storočia boli už tehelne zatvorené a ich priestory využíval nielen Bimbo s deťmi na hranie, ale aj vysokoškóľáci KVP, vojsko a Zväz pre spoluprácu s armádou (Zväzarm). Napríklad, v tehelni pri Bučianskej ceste bola strelnica.

KVP sídlila v budove dnešného Gymnázia Angely Merici spolu s katedrami matematiky a hudobnej výchovy. Tam mali študenti tretieho ročníka PdFUK každý štvrtok vojenskú prípravu. Keď v rámci nácviku pomoci obyvateľstvu po prírodnej katastrofe odstraňovali rozlámány gauč z kancelárie KVP, pplk. Vlk sa zahľadel na jeho fragmenty a s nostalgiou v hlase povedal: „Keby vedel, ten by vedel rozprávať...“

Jedna z hodín výučby bola venovaná základom delostrelectva. Mladý, sympatický vojak – inštruktor sa snažil v priebehu dvoch hodín stručne a exaktne vysvetliť študentom základné princípy streľby z dela. Iba pár minút chýbalo do konca, keď sa prihlásil študent Laco Cechmajster a spýtal sa, či sa pri výpočtoch zásahu cieľa berie do úvahy fakt, že zem sa točí. A či to vraj nemôže mať vplyv na presnosť streľby.

Nastalo zničujúce ticho. Inštruktor sa zadíval cez oblok k vzdialeným modrým horizontom neba a po dlhšom rozjímaní majestátne vyhlásil: „Niečo na tom bude. Ďakujem vám, súdruh vojak. Ako sa voláte? Budem o tom informovať vyššie miesta,“ kývol Cechmajstrovi a nadšene vypochoďoval z triedy.

Študenti – vojaci cvičili aj na školskom dvore. Skutočné „ótéčko“ sme mali k dispozícii iba občas, a preto sme pod Kutuzovovým vedením zostavili z kvádrov a tehál obdĺžnik s rozmermi „ótéčka“, a tam nacvičovali nástupy a výstupy. Keď sme raz vybehli z tehlového „ótéčka“ cikcakovým spôsobom, ktorý pripomínal otváranie zipsu, Kutuzov opäť očervenel a strašne sa našťval. „Súdruh vojak! Vy nepozeráte, kam skočíte? Poskákali ste po reflektore ótéčka a možno ste ho aj rozbili!“ zreval na študenta Laca Cechmajstra ukazujúc prstom na jednu tehlu. Laco stál v pozore a uniforma sa na ňom chvela. Vôbec netušil, čoho sa vlastne dopustil...

Cechmajster mal vojnu ako remeň. Keď sme nacvičovali zdravenie vyššej šarže za pochodu, Kutuzov nebol s Cechmajstrovým pozdravom spokojný. Chudák Laco musel opakovane pochodovať okolo neho a zdraviť. Nemalo to konca. Potom sa Cechmajster zrazu zastavil, pozrel na Kutuzova pohľadom prosiaceho psíka a spýtal sa: „Súdruh plukovník, čo zlé som vám urobil, keď ma stále takto...“

Kutuzov ho okamžite poslal na lekárske vyšetrenie. Cechmajster dostal o pár týždňov modrú knižku a bol z KVP vyradený. Vedenie katedry a pár študentov

rozširovalo, že Cechmajster bol z vojny „superarbitrovaný pre blbosť“. Pre väčšinu z nás to bola vynikajúca inšpirácia.

Keď sme chodili na streľby, nastúpili sme na dvore do štvorstupu a za spevu piesní Slovenské mamičky alebo Pätatřicátníci sme vyšli na cestu vedľa terajšej Základnej školy Angely Merici a potom po Halenárskej a Hollého až na dnešné Univerzitné námestie, do kasární SNP (dnešný Vojenský archív). Tam sme vyfasovali samopaly vzor 58, náboje a pochodovali cez „fortňu“ za Hrubým kostolom cez Všivavý hájiček (svah pod hradbami na Hlbokej mal aj prezývku Všivák) na strelnicu pred majerom Bolmok pri Zavare (dnes je tam skládka komunálneho odpadu a majer neexistuje). Keď nás viedol pplk. Vlk, spieval pri pochode s nami, lebo bol tenor v speváckom zbore UK a hral aj na klarinet. Povrávalo sa, že do Trnavy na KVP ho preložili, keď prehral vo vlaku z Bratislavy do Trenčína v kartách celý žold pre vojsko.

Raz prišla na kontrolu našej KVP jedna vysoká vojenská šarža. Boli sme nastúpení v pozore na dvore a šarža nižšieho vzrastu pomaly prechádzala okolo nás. Za každú maličkosť, rozopnutý gombík, zle nasadenú čapicu, zle vyčistené alebo zašnurované kanady, nás zvozila pod čiernu zem. Stál som skoro na konci radu. Keď šarža podišla ku mne, chvíľu chodila okolo mňa ako pardál. Potom zastala, roztriasla sa ako Cechmajster pred Kutuzovom a začala kričať: „Baran, baran!“ Príčinou bola brada, ktorú som mal od roku 1967 a nezriekol som sa jej ani na vysokej škole. Šarža predo mnou sa triasla viac a viac, kričala a chytala sa za srdce. Pplk. Vlk a plk. Kutuzov ohľaduplne podišli k nej, chytali ju opatrne z oboch strán „pér pazuch“ a odviekli. Audiencia sa skončila.

Pplk. Vlk, s ktorým som sa ešte pred „vojnou“ v speváckom zbore UK skamarátil, mi neskôr povedal, že šarža sa spamätala z hysterického záchvatu až po tom, keď jej nahovoril, že bradu nosím ako znamenie úcty k Fidelovi Castrovi a gerilovým partizánom z Latinskej Ameriky, ktorí aj svojím výzorom bojujú proti svetovému imperializmu.

Chodili sme aj na trnavské letisko, kde sme mali pochodové cvičenia, nácvik topografie a obľúbený nácvik rozptyľovania. Kutuzov nás tam raz nechal stáť dve hodiny v mínus 10-stupňovom mraze a študent Peter Babka z toho dostal chronickú bronchitídu.

Po úspešnom skončení štúdia na PdFUK väčšina absolventov KVP získala poddôstojnícku hodnosť – slobodník absolvent. Keď potom nastúpili na ročnú základnú vojenskú službu, mali na každej výložke jednu „frčku“ a dve zlaté „koľajničky“. Jožko Móric sa napríklad dostal až na rakúsku hranicu do Českých Budejovic, a teraz má hodnosť kapitána vo výslužbe. Ale niekoľkí hudobníci, s ktorými som hrával, napríklad Jano Ozábal a Ľuboš Novotný, sa dostali do Vojenského umeleckého súboru (VUS) v Bratislave.

Kým zrušili PdFUK v Trnave, na KVP sa ešte vystriedalo niekoľko vojenských osobností. Jednou z posledných bol dôstojník menšej postavy prezývaný Malý major alebo Morský vlk. Bolo verejným tajomstvom, že pod uniformou nosil námornícke tričko. Bol známy tým, že v II. svetovej vojne prešiel s generálom Ludvíkom Svobodom z Buzuluku do Prahy ako vojak I. československej brigády.

Malý major alias Morský vlk chodil často do hostinca na Kriváni. Jedného dňa sa tam spýtal štamgastov, kedy poobede odchádza z Trnavy rýchlik na Žilinu. Pár minút pred odchodom rýchlika z trnavskej stanice sa zdvihol a odišiel z Kriváňa

smerom, kde teraz stojí čerpacia stanica pohonných hmôt. Vtedy tam býval v strážnom domčeku zdvihač závor, starý „vochter“ Maron, aj so svojim vlčiakom (voľakedy tade viedla cez koľajnice cesta na Sereď a most postavili až cez II. svetovú vojnu). Koľaje boli blízko domčeka a „vochter“ aj so psom si cez ne skracovali cestu k starým vinárskym závozom, vodárni a trom cintorínom – vojenskému, evanjelickému a židovskému, ktoré boli na druhej strane železnice. Tak sa stalo, že o jednu nohu na koľajšti prišiel najprv starý „vochter“ a o rok neskôr aj jeho vlčiak.

Skutočnou vojnou ošľahaný Malý major – Morský vlk nebol zástanca čiastočných riešení. Prešiel okolo domčeka, pred ktorým fajčil jednoňohý „vochter“ s trojňohým psom pri nohách a hodil sa pod prichádzajúci rýchlik.

Marián MRVA

Epilóg

Pred Vianocami som si kúpil pod stromček krásnu knihu Slovensko – Vojenská kronika. Sú tam vynikajúce materiály od úsvitu dejín, cez vojny na našom území, až po súčasnosť. Je tam aj o vojakoch pomocných technických práporov – „pétépákokch“. Ale o KVP a vysokoškolských študentoch – vojakoch tam nič nie je. V prílohách vojenskej kroniky, v hodnostnom označení čs. ľudovej armády v rokoch 1964 – 1992, kde boli zobrazené všetky armádne hodnosti, som v odseku Mužstvo a poddôstojníci márne hľadal výložku s jednou „frčkou“ a dvomi zlatými „koľajničkami“, ktoré vo vojenskej základnej službe nosili slobodníci absolventi. Akoby nikdy nejestvovali...

Bimba som stretol po Novom roku 2009 pri Balakove. Januárové slnko opäť čarilo okolo neho auru. V tvári vyzeral ako vtedy v tehelni. Akoby práve vystúpil zo stroja času. Pýtal odo mňa nejaké drobné na kofolu. Dával som mu centy, on ich hrdo odmietol a odchádzal. Keď som sa za ním otočil, už ho nebolo.

Akoby nikdy nejestvoval...

Pestrá ponuka Trnavských dní telesnej kultúry

Na prelome rokov 2008/2009 sa na športovom poli najviac činili slávisťi

Mesto Trnava zorganizovalo koncom starého a začiatkom nového roku rôznorodý blok Trnavských dní telesnej kultúry. Niektoré podujatia potiahol mestský magistrát usporiadateľsky, iné zasa sponzorsky. Najagilnejšou zložkou bola počas sviatočných dní Asociácia športových klubov Slávia. Činili sa však aj ďalšie subjekty. Pravda, nie všetky. Dosť bolo takých, čo upadli do zimného spánku teľovýchovného ničnerobenía. O pestrej ponuke pohybových aktivít, najbohatšej spomedzi všetkých miest na Slovensku, hovorí nasledujúca mozaika.

■ **MEMORIÁL IMRICHA STACHU** – Dvojnásobný účastník majstrovstiev sveta vo futbale (1954, 1958) Imrich Stacho, jeden z najlepších európskych brankárov svojej doby, patrí do galérie spartakovských legiend. Spomienka na nezabudnuteľného Capana, čestného občana Trnavy, sa hrala tretí raz a aj teraz bola určená talentom z masového futbalu. Do finálového turnaja postúpilo z troch kvalifikácií šesť výberov oblastných futbalových zväzov zo západného Slovenska. Pri slávnostnom otvorení v trnavskej hale ich privítal člen mestskej rady Marian Rozložník. Nitriansky viceprezident SFZ Štefan Sapár potešil víťazným pohárom chlapcov v dresoch ObFZ Trnava.

■ **BEH PRIATELSTVA** – Už 38. dejstvo ovenčilo hlavnou cenou Patrika Portášika (AŠK Skalica). Jeho otec Peter bol zasa najrýchlejší medzi veteránmi. Športovská Na rybníku otestovalo 66 štartujúcich. Medaily odovzdal víťazným aktérom zakladateľ tohto krosu, predseda Klubu rekreačného behu v Trnave Ján Szabo. V rozhodcovskom zbere nechýbala ani víťazka 1. ročníka Ľudmila Hlaváčková – Lovečková, bývala slovenská rekordérka v behu na 1 500 m.

■ **VIANOČNÝ TURNAJ V KARATE** – Do Trnavy prilákal 59 súťažiacich z 18 klubov. Záštitu nad ich 27. konfrontáciou mal zakladateľ Vianočného turnaja, terajší predseda TTSK Tibor Mikuš. Spolu s ním dekoroval najúspešnejších borcov prezident SZK Daniel Liška. O hladký priebeh tradičného festivalu v kimonách sa pričínili slovenskí športácky štáb pod vedením riaditeľky podujatia Renáty Gašparovičovej. Najskôr dostalo priestor súborné cvičenie kata. Najcennejšou trofejou odmenili Bratislavčanku Kristínu Grmanovú a Nitrana Mateja Urika. Súťaž trojčlenných družstiev v športovom zápase kumite vyhral reprezentačný výber SR. Striebornú priečku obsadili karatisti usporiadajúceho KK Slovsport. Medzi jednotlivcami získali domáci športovci tri medailové pozície: bronzová pocta patrila Romane Harasníkovej, Ronaldovi Rajčánymu a Martinovi Žilinskému. Najúspešnejšou účastníčkou sa stala nitrianska reprezentantka SR Monika Višňovská, víťazka oboch hmotnostných kategórií v kumite žien: „Po majstrovstvách sveta v Tokiu (boli od 13. do 16. novembra – pozn. J. L.) sme čiastočne ubrali z intenzity tréningu, no v Trnave sa mi súťažilo v pohode. Zapísala som si štvrtý štart v tomto peknom zápelení. Vyhovuje mi popoludňajší čas jeho konania. Rada prídem aj o rok, najmä keď Vianočný turnaj o rámcujú oslavy tridsiatin trnavského karate.“

■ **MEMORIÁL VLASTIMILA OPÁLKA** – Mesto Trnava založilo toto podujatie na sklonku r. 1997 (Vlasto nečakane zomrel 5. októbra 1995 ako 36-ročný). Prvý vážny divácky prehrešok prišiel vo finále 3. ročníka. Ani 12. diel sa nezaobišiel bez škvrny. Škoda, že aj ostatnú halovú futbalovú spomienku na charizmatického ochrancu spartakovskej svätyne, dlhoročného kapitána a neskôr trénera svojich brankárskych nástupcov (Stanislava Fišana, Marcela Dohnáleka, Tomáša Lovásika, Miroslava Filipka, srbského legionára Michala Baláža, Mariána Černého a niektorých ďalších) pokazila hŕstka divákov primitívnymi výstrelkami. Poradie Opálkovho memoriálu 2008: 1. FC Spartak, 2. AS Trenčín, 3. ViOn Zlaté Moravce, 4. MFK Dubnica n. V. – obhajca prvenstva.

■ **TRNAVSKÝ VIANOČNÝ SMEČ** – Nohejbalová prehliadka kumštu trojíc predstavila divákovi na palubovke MŠH aj viacerých juniorských a seniorských majstrov sveta. Najväčšou ozdobou bola účasť držiteľa piatich titulov svetového šampióna Richarda Makaru, člena víťaznej zostavy NK Bolton Nové Mesto nad Váhom. V trojsetovej finálovej dráme 13. ročníka však usporiadajúci slávisti (Juraj Zwiržina, Peter Hlinka a „vypožičaný“ Marek Novosad) poriadne potrápili favoritov spod Javoriny. Novomešťania zvíťazili 2:1 (9:11, 11:8, 11:10). Tretí skončili hostia z Moravy, hráči ligového NK Climax Vsetín. Tomuto medzinárodnému sviatku predchádzal 4. ročník masového turnaja Miki Cup. Najviac umenia v ňom ukázali Veteráni Trnava (M. Hanzlík, F. Foltíny, Š. Buš).

■ **ZIMNÝ BEH ZDRAVIA** – Štefanský sviatok oslávilo 90 bežcov a bežkýň. Prišli zhodiť prebytočné kilogramy po bohatých vianočných hostinách. V 29. edícii ZBZ si mohli zvoliť 3,2 alebo 9,6 km. Kým Ondrej Puškár, 23-ročný úradujúci majster SR na 5 km, začal svoju úspešnú obhajobu v Trnavskej bežeckej trilógii, na kratšej trati zvedla najrýchlejšia trojica – Juraj Schir, Viktor Stacho a Róbert Humel – dramatický súboj až do posledných metrov. Symbolickými víťazmi však boli všetci pretekári. Aj preto sa vecné ceny rozdeľovali tombolovým spôsobom.

■ **MEMORIÁL VÍTA MRVU** – Pamiatke dlhoročného činovníka v trnavskej telovýchove, najmä organizátora športových aktivít s deťmi a mládežou, bol venovaný 16. diel halového turnaja dospelých futbalistov. Predošlý primát obhájil výber Pavla Mrvu, syna nezabudnuteľného nadšenca športu pre všetkých. Víťaznú zostavu tvorili viaceré známe mená z ligových trávnikov nedávnej minulosti. Tajomnícky post v súpení prevažne vidieckych tímov patril Pavlovi Valentovi.

■ **PREDSILVESTROVSKÁ FUTBALOVÁ ŠOU** – Najstarší turnaj v halovom futbale na Slovensku pridal do trnavskej kroniky devätnásty diel. Predsilvestrovská futbalová šou o Pohár primátora mesta Trnavy bola venovaná bývalým ligistom nad 35 rokov. Jednu z prestávok vyplnila milá spoločenská udalosť, gratulácia trom nezabudnuteľným osobnostiam futbalových trávnikov. Priaznivci si v ten večer zaspomínali pri defilé nedávnych jubilentov – Stanislava Jarábka (70), Kamila Majerníka (65) a Vojtecha Varadina (60) – na päť majstrovských hviezdíčiek „bílých anjelov“. A turnajové meranie kvalít ich nasledovníkov? Putovnú trofej, z rúk primátora mesta Štefana Bošnáka a predsedu organizačného výboru Mikuláša Rožňáka, prevzal Vladimír Ekhardt, kapitán internacionálov Spartaka. Trnavčania mali na konte šesť bodov, podobne ako druhá Slovácká Slavia Uherské Hradištie a tretia Dukla Banská Bystrica. Bez bodového zisku zostal štvrtý Inter Bratislava. S píšťalkou sa na hracej ploche objavili bývalí ligoví arbitri Ladislav Gádoši (teraz delegát UEFA, podpredseda komisie rozhodcov SFZ) a Emanuel Cuninka.

■ **SILVESTROVSKÁ CENA V HODE BREMENOM** – Na 26. dejstvo prišlo 14 vrhačov. Prvenstvo získal Dubničan Jiří Koukal. Náčinie s hmotnosťou 10,5 kg (dĺžka rukoväte 77 cm) poslal do vzdialenosti 29,37 m. Iba o 12 cm za ním zaostal Nitran Tomáš Kružliak. Tretiu priečku v absolútnom poradí obsadil Roman Bachratý (Slávia Trnava, 25,00 m), zároveň najlepší v kategórii nad 35 rokov. Nechýbal ani trnavský nestor Ján Malek (18,00 m), jediný účastník všetkých doterajších ročníkov. A slová absolútného víťaza? „V tejto rozlúčkovej súťaži vrhačov so starým rokom som štartoval prvý raz. Trochu nás striasal chlad, ale to patrí k tomuto ročnému obdobiu. Hoci sa atletike venujem už iba rekreačne, v nastávajúcom roku by som sa chcel dostať do kladivárskeho finále GP 2009,“ povedal 26-ročný J. Koukal.

■ **SLÁVIA CUP V HALOVOM FUTBALE** – Športový rok trnavského „sedmičkového“ jubilea uzatvorili 30. decembra dva mládežnícke turnaje. Zorganizoval ich nový výbor Futbalového klubu Slávia Trnava, pod vedením Jozefa Kuliša a Jána Rihu. Na palubovke MŠH najskôr dostali priestor dorastenci. Poradie: 1. Artmedia Petržalka 10 bodov (skóre 15:4), 2. Spartak Trnava 8 (14:6), 3. Lokomotíva Trnava 5 (8:7), 4. Slavoj Boleráz 3 (3:9), 5. Slávia Trnava 1 (2:16). Rámcové zápolenie žiakov ovenčilo nádeje zo Serede pred ich rovesníkmi z Hlbokého a domácimi slávistami.

■ **TRNAVSKÝ NOVOROČNÝ BEH** – Ako na Nový rok, tak po celý rok. O atletike sa hovorí ako o kráľovnej športov. Prvý januárový deň privítalo v maratónkach, napriek mrazivému počasiu, 77-členné pole. Zaradil sa doň aj najstarší vytrvalec na Slovensku, 83-ročný Tibor Vaňo z Chrabriana pri Topoľčanoch. Hlavné kategórie Memoriálu Ladislava Kmeča, spoluzakladateľa Trnavského novoročného behu (jediného na Slovensku), sa na sedemkilometrovej trati stali korisťou súrodencov Ondreja a Jany Puškárovcov, členov usporiadajúcej AŠK. Víťazných bežcov ôsmich kategórií žiactva a dospelých dekoroval vecnými cenami riaditeľ 22. edície Vladimír Gubrický. Na štartujúcich zároveň čakala úvodná bodová kolekcia 12-dielnej Trnavskej regionálnej bežeckej ligy 2009. Žiacke talenty zasa absolvovali nevšednú vzdialenosť 1 238 m, pripomínajúcu rok povýšenia Trnave na slobodné kráľovské mesto.

■ **TROJKRÁĽOVÁ ŠESTKA** – Záver Trnavských dní telesnej kultúry patril desiatemu stretnutiu bežeckej komunity na Troch kráľov. Zasnežený terén otestoval nepoddajnosť 75-členného pelotónu. Najrýchlejšie zdolali 6,4 km poprední vytrvalci, Trnavčan Ondrej Puškár a Zuzana Nováčková (Slávia STU Bratislava). „Tento trojdielny seriál v maratónkach nám spríjemnil prípravné obdobie na prelome rokov. Domov som prišiel na sviatky z amerického mesta Little Rock, kde teraz absolvujem piaty rok univerzitného štúdia,“ povedal absolútny víťaz. Jeho o šesť rokov mladšia sestra Jana, študentka Športového gymnázia v Trnave a úradujúca slovenská šampiónka v behu na 3 km cez prekážky, zasa vyhrala celú trnavskú trilógiu v kategórii žien.

Jaroslav LIESKOVSKÝ

Recepty zeleninových jedál

Recept zo súťaže zeleninových jedál – Dni zdravia

■ Cuketa plnená zemiakovou plnkou

Potrebujeme 4 mladé cukety, 4 stredne veľké zemiaky, 1 vajce, polohrubú múku, mleté čierne korenie, majoránku, 2 strúčiky cesnaku, soľ.

Zo zemiakov, múky a vajca urobíme cesto ako na zemiakové placky. Do cesta primiešame korenie, majoránku, prelisovaný cesnak a soľ. Cukety pokrájame na valčeky asi 6 – 8 cm dlhé, dužinu vyberieme a naplníme cestom. Poukladáme na vymastený pekáč a zapečieme. Pred dopečením posypeme strúhaným syrom.

Recept zaslala Ing. S. Rosenbergová

Recept z kurzu zdravej výživy

■ Paradajková polievka s kapustou

Potrebujeme 500 g bielej kapusty, 200 g paradajkového pretlaku, 1 veľkú cibuľu, 1 polievkovú lyžicu olivového oleja, 2 lyžice celozrnnéj múky, soľ, 2 lyžice prírodného cukru.

Na oleji osmažíme na drobno pokrájanú cibuľu. Pridáme pretlak a kapustu nakrájanú na pásiky. Podlejeme asi 1,5 litrom vody. Osolíme a osladíme. Varíme do zmäknutia kapusty. Zahustíme múkou rozmiešanou v troche vody.

Rubriku vedie: MUDr. Bohumil Chmelík

Granty programu Zdravé mesto na rok 2009

Mesto Trnava, Kancelária Zdravé mesto Trnava, v súlade so Všeobecne záväzným nariadením (VZN) č. 319/2008, vyhlasuje na rok 2009 témy pre žiadateľov o finančný grant v rámci programu Zdravé mesto Trnava nasledovne:

- 1. Vzdelávanie ako jedna z ciest realizácie Plánu zdravia mesta Trnava**
- 2. Podpora aktivít občanov v oblasti zdravého životného štýlu**

Pri posudzovaní žiadostí o poskytnutie finančného grantu budú uprednostnení tí uchádzači, ktorí budú spĺňať podmienky v zmysle VZN a ktorých projekty budú zamerané na dané témy.

Bližšie informácie: Mgr. Ingrid Huňavá,

Kancelária Zdravé mesto, ingrid.hunava@trnava.sk, 033/3236168

**Kancelária Zdravé mesto Trnava
a lektori OZ Život a zdravie
Vás pozývajú na**

KURZ ZDRAVEJ VÝŽIVY

25. februára o 17.30 h

v spoločenskej sále Združenej priemyselnej školy na Komenského ulici

Stretnutia sa budú uskutočňovať až do apríla vždy v stredu o 17.30 h

18. februára o 15.00 h na radnici

SLUŽBA TIESŇOVÉHO

VOLANIA PRE SENIOROV

**(SOS senior) a jej možnosti využitia
pre občanov mesta Trnava**

Verejná prednáška

Prenášajúci: Mgr. Peter Klenovský, vedúci sociálneho odboru Mestského úradu v Trnave,
Ing. Tomáš Štefunko, TT – IT, s. r. o. v Trnave

Na tému cudzinci, Rómovia a bezdomovci

Kancelária Zdravé mesto Trnava vás pozýva na prednášku siedmeho ročníka cyklu Zdravie všetkými pohľadmi (Škola verejného zdravia) na tému Sú cudzinci, Rómovia a bezdomovci hrozbou pre naše zdravie?, ktorá sa uskutoční 26. februára o 17.00 h v zasadačke na Trhovej ulici č. 2 (býv. Tatrasklo). Prednášať bude doc. PhDr. Daniela Marcinková, PhD., z Katedry verejného zdravotníctva Trnavskej univerzity.

Garant: prof. MUDr. Bohumil Chmelík, PhD., Trnavská univerzita

Poplatky za občianske obrady v eurách

Mestské zastupiteľstvo v Trnave schválilo 16. 12. 2008 uznesením 434/2008 výšku poplatkov občanov vyberaných Mestom Trnava za vykonávanie spoločenských obradov nasledovne:

■ **Uvítanie dieťaťa do života – 5 eur**

■ **Občiansky pohreb – 20 eur**

Uvítanie do života a občiansky pohreb sa vybavujú na referáte protokolu a spoločenských obradov, Radnica, Hlavná ulica č. 1, (2. poschodie).

Sobášne vybavuje matričný úrad na Mestskom úrade v Trnave, Trhová 3, č. dverí 182.

Súťaž o granty mesta Trnava na rok 2009

Mesto Trnava v zmysle VZN č. 319/2008, ktorým sa určuje metodika poskytovania grantov z rozpočtu mesta Trnava, vyhlasuje v roku 2009 súťaž o získanie grantov pre nasledujúce oblasti:

1. Športové aktivity
2. Aktivity mládeže
3. Výchova a vzdelávanie
4. Umelecká činnosť a kultúrne aktivity
5. Charita
6. Zdravotníctvo a zdravotne postihnutí
7. Primárna protidrogová prevencia
8. Realizácie projektov v rámci programu Zdravé mesto
9. Ekológia a životné prostredie

Mesto Trnava v rámci svojho rozpočtu na rok 2009 vyčlenilo na poskytovanie grantov a darov spolu 214 101 eur (6 450 006 korún).

Každá žiadosť (projekt) musí spĺňať podmienky v zmysle VZN č. 319/2008, ktorým sa určuje metodika poskytovania grantov z rozpočtu Mesta Trnava. Do súťaže budú zaradené len tie projekty, ktoré:

1. Budú zaslané, resp. doručené na vzorových formulároch do 15. marca na adresu:

- projekty pre oblasti 1 – 4:

Mestský úrad v Trnave, odbor vzdelávania, športu a kultúry, Trhová 3, Trnava

- projekty pre oblasti 5 – 8:

Mestský úrad v Trnave, odbor sociálny, Trhová 3, 917 71 Trnava

- projekty pre oblasť 9:

Mestský úrad v Trnave, odbor stavebný a životného prostredia, Trhová 3, 917 71 Trnava

2. Budú obsahovať všetky požadované údaje:

a) oblasť v zmysle čl. 3, ods. 1, do ktorej je žiadosť nasmerovaná

b) žiadateľa (priložiť kópiu totožnosti)

- u fyzických osôb: meno, priezvisko a kontaktnú adresu,

- u organizácií: názov organizácie a sídlo

c) charakter subjektu (neziskový, podnikateľský a pod.)

d) názov projektu

e) autora projektu

f) odborného garanta projektu (pri tvorbe umeleckého diela žiadateľ

doloží minimálne jeden odborný posudok)

g) miesto a dátum realizácie projektu (od – do)

h) bankové spojenie žiadateľa

i) u fyzickej osoby ČOP, resp. IČO a DIČ, u právnickej osoby IČO a DIČ

j) rozpočet podujatia obsahujúci rozpis predpokladaných výdavkov a príjmov (pri projektoch spojených s príjmom osobitne vyčíslí očakávaný príjem, resp. návratnosť)

k) spolufinancovanie z iných zdrojov

l) požadovanú výšku príspevku od mesta

m) stručnú charakteristiku projektu a predpokladaný počet účastníkov

n) u fyzickej osoby podpis a ČOP a u právnickej osoby podpis oprávnenej osoby žiadateľa a odtlačok pečiatky

o) ďalšie skutočnosti určené príslušnou komisiou MZ (ak ich komisie stanovia)

Keď žiadosť nebude kompletne vyplnená, nebude zaradená do súťaže o získanie grantu. Vzorové formuláre a bližšie informácie o podmienkach súťaže získate na príslušných odboroch Mestského úradu, Trhová ul. 3, Trnava (č. tel.: 033/3236 101 – ústredňa) a na www.trnava.sk v sekcii Tlačivá.

Kritéria na posudzovanie projektov:

- kvalita projektu
- predpokladaný prínos a forma uskutočnenia projektu
- možnosť získania finančných prostriedkov z iných zdrojov, resp. z vlastnej činnosti
- rozvíjanie a skvalitnenie tradičných podujatí na území mesta
- výsledky činnosti žiadateľa
- spolupráca s mestom Trnava

Informácie o grantoch za jednotlivé oblasti poskytnú:

1. Športové aktivity – Mgr. Jaroslav Lieskovský / jaroslav.lieskovsky@trnava.sk
2. Aktivity mládeže – Mgr. Katarína Haršányiová / katarina.harsanyiova@trnava.sk
3. Výchova a vzdelávanie – Mgr. Daniela Bániková / daniela.banikova@trnava.sk
4. Umelecká činnosť a kultúrne aktivity
– Mgr. Adriana Lančaričová / adriana.lancaricova@trnava.sk
5. Charita – Mária Peciarová / maria.peciarova@trnava.sk
6. Zdravotníctvo a zdravotne postihnutí
– Brigita Urbánková / brigita.urbankova@trnava.sk
7. Primárna protidrogová prevencia
– Mgr. Ingrid Huňavá / ingrid.hunava@trnava.sk
8. Realizácie projektov v rámci programu Zdravé mesto
– Mgr. Ingrid Huňavá / ingrid.hunava@trnava.sk
9. Ekológia a životné prostredie – Ing. Alena Dostálová / alena.dostalova@trnava.sk

Building na Rybníkovej vás pozýva

■ **4. februára o 19.30 h B's Cinema – MATCH POINT** (GB,USA, Luxembursko), 2005, réžia: Woody Allen. Najúspešnejší film Woodyho Allena za posledných 10 rokov. Dráma muža, ktorý postupuje na spoločenskom rebríčku, ale jeho ambície majú tragické následky. Hlavný hrdina sa ocitne medzi dvoma ženami, nenachádza východisko a rozhodne sa pre krajné riešenie. Projekcia filmu s diskusiou. Vstup voľný.

■ **11. februára o 19.30 h LitČit**, autorské „čítačky“ a besedy nielen o literatúre pri káve alebo čaji. Host večera Peter Krištúfek (www.peterkristufek.com)

■ **18. februára o 19.30 h COFFEE HOUSE** – posedenie pri výbornej káve z celého sveta

■ **25. februára o 19.30 h VÄČŠIE DOBRO** – beseda s RNDr. Františkom Mikloškom, poslancom NR SR a prezidentským kandidátom KDS. Vstup voľný.

Kalokagatia – Centrum voľného času

■ VOLNÉ MIESTA V KRÚŽKoch

Ešte stále je možnosť prihlásiť sa do týchto krúžkov: Stolný tenis, Strelba zo vzduchovej pušky, Počítače a Šach.

■ INTERNET PRE VEREJNOSŤ

Každý štvrtok od 13.00 do 16.00 h
Pomôžeme pri práci na internete, pri zakladaní e-mailovej schránky, posielaní pošty, pri hľadaní informácií, písaní listov, životopisov a pod.

■ 3. februára o 9.00 h

ŠALIANSKY MAŤKO

Okresná súťaž v prednese povestí v Kalokagatii – CVČ na Streleckej ulici 1.
Krajská súťaž bude 10. februára o 9.00 h

■ 11. februára o 8.00 h v plavárni STU

MTF

PLÁVANIE

Majstrovstvá okresu a kraja v plávaní žiakov ZŠ a študentov SŠ

■ POČÍTAČOVÉ KURZY

Dve hodiny jedenkrát do týždňa (deň a hodina podľa dohody účastníkov kurzu). Obsah: MS Windows, MS Word, MS Excel, Internet.
Kurz A – základy, kurz B – pokročilí

■ MESTSKÝ TÁBOR

pre deti ZŠ sa uskutoční počas jarných prázdnin od 16. do 20. februára. Informácie na tel. čísle 32 36 697

■ 24. februára o 10.00 h v Mestskej športovej hale

AEROBIK

Krajská súťaž študentov a študentiek SŠ

■ 26. februára o 9.00 h v ZŠ Atómová

BASKETBAL

Majstrovstvá okresu družstiev chlapcov a dievčat ZŠ

■ MAMA KLUB

Pozývame vás do obnovených priestorov Mama klubu v K – CVČ na Limbovej 4 (vedľa MŠ na sídlisku Linčianska). Otvorené každý deň okrem stredy od 8.00 do 12.00 a poobebe od 14.30 do 18.30 h

■ ZÁHADNÝ PODMORSKÝ SVET

Výtvarná súťaž pre deti MŠ, žiakov I. a II. stupňa ZŠ, študentov SŠ a SOU a žiakov špeciálnych škôl. Výtvarné stvárnenie sveta pod vodou. Techniky sú ľubovoľné. Uzávierka je 13. februára. Informácie na t. č. 32 36 697

cvc.trnava.sk, tel. 3236697

Galéria Jána Koniarka

Kopplova vila

■ CYPRIÁNOVI JAZDCI

Výstava pri príležitosti 100. výročia narodenia Cypriána Majerníka, významného prelomového maliara slovenského výtvarného umenia prvej polovice 20. storočia, spoluzakladateľa zoskupenia tzv. Generácie 1909, rodáka z Veľkých Kostolian. Expozícia je doplnená o diela maliarov E. Špitza, Š. Polkorába, J. Koreszku a J. Alexyho.

Výstava potrvá do 22. marca.

Synagóga – Centrum súčasného umenia

■ JEŠUA MEŠIACHA

Mgr. Art. Peter Čambál, PaedDr. Peter Čambál

Synagóga svojou kultúrno-historickou pozíciou vytvára ideálny priestor v kontexte GloriaDei a koreňov oboch autorov. Projekt rieši vzťahy kresťanskej a židovskej kultúry, odrážajú sa v základnej kompozícii inštalácie artefaktov. Expozícia je interaktívnym priestorom, ktorý vtiahne diváka do priestoru posvätna a umožní mu aktívne odhaľovať jednotlivé vrstvy predkladaného posolstva o jednote, symbióze, harmónii a kráse. Výstava potrvá do 22. marca.

Divadlo Jána Palárika

1. nedeľa 16.00 ■ **MACO MAŤO HLADÁ HNIEZDO**
5. štvrtok 10.00 ■ **800 MÍL PO AMAZONKE**
6. piatok 19.00 ■ **TAJOMSTVO GRETY GARBO**
8. nedeľa 16.00 ■ **PEKIELKO A ANJELÍNKA**
9. pondelok 19.00 ■ **MANŽELSKÉ HRY**
10. utorok 19.00 ■ **AMERIKA DERNIÉRA**
11. streda 18.00 ■ POCTA DUŠANOVI NEBYLOVI, koncert pri príležitosti nedežitých 63. narodenín
12. štvrtok 19.00 ■ **CYMBELIN**
13. piatok 10.00 ■ **OSTROV OBJAVOV**
19.00 ■ **VŠETKO O MUŽOCH**
15. nedeľa 16.00 ■ **KOCÚR V ČIŽMÁCH**
DJGT Zvolen
19. štvrtok 19.00 ■ **TAJOMSTVO GRETY GARBO**
20. piatok 10.00 ■ **MACO MAŤO HLADÁ HNIEZDO**
22. nedeľa 16.00 ■ **800 MÍL PO AMAZONKE**

štúdio

3. utorok 19.00 ■ **TEMNE LÁKAVÝ SVET**
4. streda 19.00 ■ **BOLA RAZ JEDNA DEDINA**
20. piatok 19.00 ■ **TEMNE LÁKAVÝ SVET**
28. sobota 19.00 ■ **TEMNE LÁKAVÝ SVET**
IV. GAVRANFEST 23. 2. – 27. 2. 2009
23. pondelok 19.00 ■ **PAPUČIARI / PAPUČIARI** / TEATAR GAVRAN Zahreb – Chorvátsko
24. utorok 19.00 ■ **VŠETKO O ŽENÁCH / SVE O ŽENAMA** / STUDIO DVA, Praha – ČR
25. streda 19.00 ■ **VŠETKO O MUŽOCH / SVE O MUŠKARCIMA** / TEATR LUDOWY, Krakov – Poľsko
26. štvrtok 19.00 ■ **PACIENT DOKTORA FREUDA** – štúdio
THEATER BRETT, Viedeň – Rakúsko
27. piatok 19.00 ■ **TAJOMSTVO GRETY GARBO / TAJNA GRETE GARBO** / DJP Trnava

Západoslovenské múzeum

KLÁŠTOR KLARISIEK

Múzejné námestie 3, Trnava, tel.

033/5512913, 033/5512 911, e-mail:

zsmuzeum@zupa-tt.sk

expozície:

ARCHEOLÓGIA, GOTICKÁ TRNAVA, DEJINY TRNAVY, UMELECKÉ REMESLO V ČÍNE A JAPONSKU, KAMPANOLOGICKÁ EXPOZÍCIA, ORATÓRIUM, ĽUDOVÁ HRNČINA, ĽUDOVÝ ODEV ZÁPADNÉHO SLOVENSKA, PRÍRODA MALÝCH KARPÁT, KRÁSA ZAŠLÝCH ČIAS
ŠTEFAN CYRIL PARRÁK – pocta kráľovi zberateľov, SAKRÁLNE PAMIATKY

výstavy:

■ RÓBERT ALMÁSI: VIDINY A SNY

Autorská výstava

Vernisáž vo štvrtok 5. februára o 16.00 h
výstava potrvá do 15. marca

■ EURO A PENIAZE MINULOSTI

do 31. augusta

■ ZAVIATE ČASOM

Výstava skamenelín z paleontologickej zbierky múzea

do 30. marca

■ TERČE SPOLKU TRNAVSKÝCH OSTROSTRELCOV

Výstava venovaná výročiu udelenia výsad slobodného kráľovského mesta Trnave
do 31. mája

■ TRNAVA VO VÝTVARNOM UMENÍ

Obrazy z umeleckej zbierky ZsM
do 18. mája

■ MIKULÁŠ SCHNEIDER TRNAVSKÝ UMELEC NÁRODA

do 30. apríla

■ ZBIERKOVÝ PREDMET MESIACA

Najkrajšie maľované kamene – práce detí

materských škôl a I. stupňa ZŠ – výber prác z výtvarnej dielne venovanej výročiu Trnavy

DOM HUDBY M. SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO
Ul. M. Schneidera Trnavského 5, Trnava

expoziácie:

PAMÄTNÁ IZBA MIKULÁŠA SCHNEIDERA TRNAVSKÉHO, DEJINY CIRKEVNÉHO HUDOBNÉHO SPOLKU, DVORANA SLÁVY DOBRA

MÚZEUM KNIŽNEJ KULTÚRY OLÁHOV SEMINÁR

Námestie sv. Mikuláša 10

■ **WILLIAM SCHIFFER**

ŽIVOT A DIELO SOCHÁRA A MEDAILÉRA

■ **AJ KEĎ SA VŠETKO MINIE, MY NIE**

Dlhodobá výstava v spolupráci so SSV

■ **EX LIBRIS A SUPRALIBROS**

zo zbierok ZsM v Trnave, do 28. februára

Knižnica Juraja Fándlyho v Trnave

■ **9. februára**

DAMIANOVA RIEKA

Stretnutie detí so spisovateľom Danielom Pastirčákom

10.00 h oddelenie pre deti KJF v Trnave

12.30 h pobočka Vodáreň

■ **12. februára o 17.00 h**

PIESŇOSLOVÁ

Žiarislav (vlastným menom Miroslav Švický) prezentuje knižné vydanie svojich textov piesní

„Pre tých, ktorí poznajú tieto piesne zo živých vystúpení alebo z cédečiek, budú texty pripomenutím i výzvou na pozastavenie sa nad zmyslom slov. A pre tých, ktorí doposiaľ nepočuli tieto melódie, budú možno ponukou, aby si k nim vytvorili vlastné vnútorné melódie“

Daniel Hevier

čítareň KJF v Trnave

■ **ZAŽEŇ NUDU SPOLU S NAMI – ZÁBAVNÝMI SÚŤAŽAMI!**

Cyklus náučno-zábavných podujatí pre deti na spestrenie jarných prázdnin

Začiatok vždy o 10.00 h

16. 2. S abecedou do sveta

17. 2. Kufor plný vedomostí

18. 2. Vedomostný miliónár

19. 2. Spoznaj hravo svoje telo

20. 2. Svet slovenských spisovateliek

■ **26. februára o 17.00 h**

PEKLO V RAJI

Beseda s autorom románu Otom Malým

Oto Malý, PhD., je pedagogický a vedecký

pracovník. Dlhodobo pôsobil v Spojených štátoch amerických, Venezuele a Španielsku, čo ovplyvnilo jeho literárnu tvorbu. Je autorom článkov, uverejnených v dennej tlači a vedeckých publikácií u nás i v zahraničí. Knižne debutoval románom Peklo v raji. V roku 2008 mu vyšlo dielo Mocipánov služobník/Venezuelský debakel.

čítareň KJF v Trnave

■ **FELIX MENDELSSOHN BARTHOLDY**

Hudobno-slovné pásmo pri príležitosti 200. výročia narodenia nemeckého skladateľa

Záujemcovia o kolektívnu návštevu tejto netradičnej hudobnej výchovy si môžu dohodnúť termín osobne alebo telefonicky v hudobnom oddelení (tel. 033/55 11 590)

hudobné oddelenie KJF v Trnave, Ul. M. Schneidera Trnavského 5

■ **SVET SLOVENSKÝCH SPISOVATELIEK**

Písomná literárna súťaž pre deti

január – február

Súťažné otázky nájdete v oddelení pre deti a na pobočkách Prednádražie, Vodáreň, Modranka a Tulipán. Súťaž potrvá do konca februára

■ **PAVOL ORSÁGH HVIEZDOSLAV**

Výstava kníh z fondov KJF v Trnave pri príležitosti 160. výročia narodenia klasika slovenskej literatúry

čítareň KJF v Trnave

Program kina Hviezda

1. – 4. 2. ■ POKOJ V DUŠI

Hrajú: Attila Mocos, Roman Luknár, Robert Wieckiewicz, Jan Vondráček, Helena Krajčiová, Jaromír Hanzlík, Lubo Roman, réžia: Vladimír Balko

17.30 a 19.30 h., 3. 2 iba o 16.15 h

5. – 6. 2. ■ ABSURDISTAN

17.30 a 19.30 h

7. – 9. 2. ■ RALLYE SMRTI

11. – 16. 2. ■ QUANTUM OF SOLACE

17.30 a 19.30 h

18. – 19. 2. ■ 96 HODÍN

17.30 a 19.30 h

20. – 23. 2. ■ KARANTÉNA

17.30 a 19.30 h

25. 2. FILMOVÝ VEČER – vojnová tematika

18.00 h ■ OLOVENÁ VESTA

Fenomenálny film amerického režiséra S. Kubricka z prostredia vojny vo Vietname. Hrajú: Matthew Modine, Aam Baldwin, Vincent D'Onofrio

20.00 h ■ PÁD TRETEJ RÍŠE

Dej z pohľadu Hitlerovej stenografky zobrazuje dni, ktoré predchádzali hromadnej samovražde v Hitlerovom berlínskom bunkri.

Hrajú: Bruno Ganz, Alexandra Maria Lara, Juliane Kohler

26. 2. – 2. 3. ■ SÚMRAK

DETSKÉ PREDSTAVENIA

1. 2. ■ NAJKRAJŠIA HÁDANKA

1. 2.o 13.30 a 15.30 h

7. – 8. 2. ■ KUNG FU PANDA

7. 2 o 15.30 h, 8.2. o 13.30 a 15.30 h

14. – 15. 2. ■ VESMÍRNI OPIČIACI

14. 2 o 15.30 h, 15.2. o 13.30 a 15.30 h

21. – 22. 2. ■ MADAGASKAR – 2

21. 2 o 15.30 h, 22. 2. o 13.30 a 15.30 h

28. 2. – 1. 3. ■ PÁN VČIELKA

28. 2 o 15.30 h, 1. 3. o 13.30 a 15.30 h

FILMOVÝ KLUB – NAOKO TRNAVA

www.naoko.sk

3. 2. o 18.00 h ■ COOL AND CRAZY

Nórsko 2001, réžia: Knut Erik Jensen

20.00 h ■ SVETLÁ V SÚMRAKU

Finsko/Francúzsko/Nemecko/2006

10. 2. o 18.00 h ■ METROPOLIS

Nemecko 1927, réžia: Fritz Lang

20.00 h ■ NIKDE V AFRIKE

Nemecko 2001, réžia: Caroline Link

17. 2. o 18.00 h GOMBÍKOVÁ VOJNA

Francúzsko 1962, réžia: Yves Robert

20.00 h ■ OTEC NA SLUŽOBNEJ CESTE

Juhoslávia 1985, réžia: Emir Kusturica

24. 2. o 18.00 h ■ ZTRACENÁ DOVOLENÁ

Česko 2007, réžia: Lucie Králová

20.00 h ■ HANK A MIKE

Kanada/USA 2007, réžia: Matthiew Klinck

26. februára o 20.00 h

Štúdio DISK Trnava, Ulica R. Dilonga

NÁDYCH

Inscenácia nadväzuje na nonverbálnu líniu v tvorbe súboru. Je to sled snových predstáv, využíva sa tanec, pohyb, výtvarný znak, hudba, hovorené slovo, ale i nezrozumiteľné zvuky. Na scéne sa zjavia batolaťá i mŕtvolý. Predstavenie je možno i životným bilančovaním v očakávaní konca. Možno v ňom vystopovať príbeh vzťahu staršieho muža s mladým dievčaťom, ktorého záver nenaplnia očakávania optimistu. Všetko je podané s humorom a nadhľadom.

Autori: Blaho Uhlár a kol. DISK

Režisér: Blaho Uhlár

26. februára o 17.30 h v Artfore na Štefánikovej ulici 6

NIČÍM ŤA MOŽNO LIEČIŤ Prezentácia kníhy aforizmov prof. MUDr Miroslava Danaja, CSc.

20. februára 2009 o 20.00 h v Mestskej športovej hale **14. REPREZENTAČNÝ PLES MESTA TRNAVA**

Účinkujú:

Intermadit Club Bratislava

Orchester Pavla Zajačka so sólistami

DJ Pavol Opatovský

Ľudová hudba Trnafčan

Folklórny súbor Trnafčan

Moderátori: Patrik Herman a Andrea Paulínyiová

Výťažok z plesu bude venovaný detskému domovu, organizáciám a školám, ktoré sa starajú o choré a postihnuté deti a mládež, dospelým zdravotne postihnutým, združeným v organizáciách a kluboch, ktoré im pomáhajú prekonávať ich ochorenie a zaradiť sa do života, vozičkarom.

22. februára o 15.00 h v Mestskej športovej hale **DETSKÝ MAŠKARNÝ PLES**

Podujatie pre všetky deti, ktoré sa chcú aspoň nakrátko zmeniť
na svoju obľúbenú rozprávkovú postavičku.

Vstup je voľný, potrebuješ iba masku, dobrú náladu a prezuvky.

Môžeš sa do sýtosti vyzabávať, nadviazať nové kamarátstva
a pri troške šťastia aj získať cenu v tombole.

V programe ťa čakajú šašo Valentín, Detská tanečná škola,
Mária Podhradská a Richard Čanaky.

24. februára pred radnicou **POCHOVÁVANIE BASY**

■ 15.30 h koncert kapely BOROVIENKA

■ 16.00 h Pochovávanie basy – program folklórneho súboru LUSK
Krakovany a kapely Borovienka

Milan Rúfus * 10. 12. 1928 – +11. 1. 2009

Pamäť

„Básnik je ten, komu nebolo ukradnuté detstvo.“

Karel Teige

**To, čo sa udeje,
vždy udeje sa v čase.
Na jeho hladine
a pod oblúkom neba.**

**Snád' preto – zabudnúť
znamená stratiť básneň.**

**Snád' preto – zabúdať
znamená strácať seba.**

**Či roky pohody,
či roky nepohody –
pamäť je rieka plná živej vody.**

**Keď rieka vyschne,
básneň bolí to
dívať sa na jej nahé koryto.**

Zo zbierky Milana Rúfus **BÁSEŇ A ČAS**
Vydal Slovenský spisovateľ v roku 2005